

VÕISTLUSMÄÄRUSED

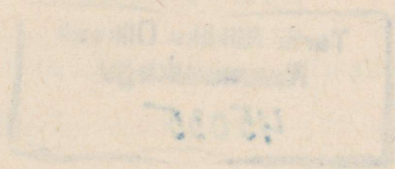
LASKESPORT

Kinnitatud

*NSV Liidu Ministrite Nõukogu
juures asuva Kehakultuuri- ja
Spordikomitee käskkirjaga nr. 378
— 23. juunist 1955. a. ja käsk-
kirjaga nr. 743 — 30. detsemb-
rist 1957. a.*

LASKESPORT

VÖISTLUSMÄÄRUSED

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1959

Originaali tiitel:

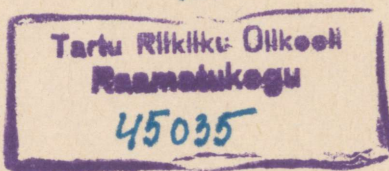
ПРАВИЛА СОРЕВНОВАНИЙ ПО ПУЛЕВОЙ СТРЕЛЬБЕ

Издательство ДОСААФ

Москва — 1958

Tõlkinud K. Vitsut

2

I. VÕISTLUSTE LIIGID JA NENDE ISELOOM

§ 1. VÕISTLUSTE LIIGID

1. Laskevõistlusi korraldatakse järgmistest relvaliikidest alltoodud distantsidel:

Vintpüssid

Armee teenistuspüss — 100, 300 ja 600 m.

Vabapüss (väiksekaliibriline ja täiskaliibriline) — 50, 100 ja 300 m.

Sportipüss (väiksekaliibriline) — 25, 50 ja 100 m.

Püstolid ja revolvrid

Armee teenistuspüstol — 25 ja 50 m.

Vabapüstol (väiksekaliibriline ja täiskaliibriline) — 25 ja 50 m.

Sportipüstol (väiksekaliibriline) — 25 m.

§ 2. VÕISTLUSTE ISELOOM

2. Oma iseloomult jagunevad võistlused:

a) individuaalseteks,

b) võistkondlikeks ja

c) individuaal-võistkondlikeks.

3. Individuaalvõistlusteks loetakse võistlused, kus tulemused arvestatakse üksiklaskuritele.

4. Võistkondlikeks võistlusteks loetakse võistlused, kus üksiklaskurite tulemused arvestatakse tervikuna võistkonnale.

5. Individuaal-võistkondlikeks võistlusteks loetakse võistlused, kus tulemused arvestatakse üheaegselt nii üksiklaskuritele kui ka võistkonnale.

6. Võistluste iseloom määratakse igal üksikul juhul kindlaks võistlusjuhendiga.

II. VÖISTLEJAD

§ 3. VÖISTLEJATE VANUS

7. Vöistlejad jaotatakse järgmistesse vanusegruppidesse:

Noored (sünniaastate järgi)

1959. aastal 1941.—1944. a. sündinud,

1960. aastal — 1942.—1945. a. sündinud jne.

Täiskasvanud

Mehed ja naised 19. a. ja vanemad.

§ 4. VÖISTLEJATE LUBAMINE VÖISTLUSTELE

8. Vöistlustest lubatakse osa võtta sportlasi, kes oskavad käsitseda relva, tunnevad lasketiirus ja laskeväljal kehtivaid määrusi ning omavad arsti loa vöistlustest osavötuks.

9. Vöistlustest osavötuks annab arst loa kindlaksmääratud vormi kohaselt koostatud nimekirjale (ülesandmislehele) või vormistab individuaaltöendi (individuaalvöistlusteks).

§ 5. VÖISTLEJATE KOHUSTUSED JA ÖIGUSED

10. Vöistleja on kohustatud:

a) tundma vöistlusmäärusi, määrusi, mis reglementeerivad harjutuste täitmist, ja ohutusmäärusi;

b) pidama kinni ohutusmääruste nõuetest laskmisel tiirus ja laskeväljal.

Laskuri käes olev relv peab nii väljaspool tulejoont kui ka tulejoonel kuni laskmise alguseni olema laadimata ja allalastud vinnaga või avatud lukuga. Püstol või revol-

ver peavad väljaspool tulejoont olema kabuuris või mõnes muus pakendis.

Relva on lubatud laadida ainult tulejoonel ja pärast kohtuniku käsklust «Laadida!».

Laskmist on lubatud alustada ainult pärast käsklust «Tuld!», mis on antud kohtuniku või mõne teise ametiisiku poolt.

Laskmise lõpetamiseks antakse käsklus «Lõpp!».

Tulejoonel asudes peab laskur hoidma relva märgi sihis (püssirauaga üles või alla) vaatamata sellele, kas relv on laetud või laadimata.

Pärast laskmise lõpetamist on laskur kohustatud relva tühjaks laadima, veenduma, et relva ei jäänud padru- neid ja ära korjama tühjad kestad. Lahkumisel tulejoo- nelt peab relv olema tühjaks laetud ja allalastud vinnaga.

Käskluse peale, mis keelab tulistamise, või valge lipu heiskamisel märkidejoonel, samuti inimeste või loomade ilmumisel märkide piirkonda peab laskur tulistamise viivi- tamatult lõpetama, relva tühjaks laadima ja selle maha asetama.

On keelatud võtta sisse laskeasend ja sihtida suu- nas, kus on inimesi või loomi, samuti sisse võtta laskeasend ja sihtida märgile, asudes ise väljaspool tulejoont.

On keelatud puudutada loata võõrast relva.

On keelatud relva ümberlaadimisel pöörata seda kõrvale laskmise suunast.

Laskeohutuse määruste mittetäitmisel on tulejoone vanemkohtunik kohustatud tegema laskurile hoiatuse ja raske rikkumise puhul kõrvaldama ta antud alal võistlus- telt ning sellest ette kandma peakohtunikule.

11. Võistlejal on õigus:

a) proovida relva ja harjutada laskeväljal või laske- tiirus kohtunikekogu poolt määratud ajal ja kohal;

b) saada pärast väljakutset tulejoonele 5 minutit ette- valmistusaega;

c) kasutada optilise vahendiga varustatud korrigeeri- jat laskmise vaatlemiseks (korrigeerimiseks) kõigis har- jutustes, välja arvatud kiirlaskmised;

d) pöörduda kohtunike poole edasilükkamatutes küsi- mustes, mis puudutavad harjutuse täitmist; kõigil teistel juhtudel pöördub võistleja kohtunike poole suusõnaliselt või kirjalikult ainult võistkonna esindaja või kapteni kaudu. Individuaalvõistlustel peavad võistlejad pöörduma

kohtunike poole võistlejate juurde määratud kohtuniku kaudu.

Märkus. Avalduse lasketulemuse ebaõige arvestuse kohta võib sekretariaadile esitada pärast esialgsete arvestustulemuste teatavaks tegemist kuni järgmise päeva kella 12-ni.

12. Võistlejad ei või olla kohtunikeks samadel võistlustel, välja arvatud juhud, kus võistlejatele on tehtud ülesandeks olla kontrollkohtunikeks.

13. Võistlejatel on lubatud esineda ainult ühes võistkonnas.

Märkus. Varulaskureid võidakse lubada võistlustest osa võtma ainult individuaalselt.

§ 6. VÖISTKONDADE ESINDAJAD JA KAPTENID

14. Organisatsioon, kes saadab võistlejaid võistlustele, määrab oma esindaja. Esindaja on võistkonna juhiks ja vastutab võistlejate distsipliini eest. Esindaja võib olla võistlejate hulgast, välja arvatud üleliidulised võistlused, kus esindajal ei ole õigust olla samaaegselt võistleja.

15. Esindaja ei või samadel võistlustel olla kohtunikuks.

16. Esindaja:

a) peab teadma ja täitma laskeväljadel ja lasketiirudes kehtivaid määrusi, antud võistluste korda, võistlusmäärusi ja võistlusjuhendit; informeerima õigeaegselt võistkonna liikmeid muudatustest päevakorras ja võistluste kavas;

b) ei tohi end segada kohtunike korraldustesse ega vaielda kohtunikega.

17. Esindaja vastutab:

a) võistkonna liikmete õigeaegse ilmumise eest võistlustele;

b) nimekirja õigeaegse esitamise ja loosimisest osavõtu eest.

18. Esindajal on õigus:

a) pöörduda kirjalikult või suuliselt kohtunikekogu poole;

b) paluda kohtunikekogu kontrollida vaidlusi tekitanud märklehti pärast seda, kui on avaldatud esialgsed lasketulemused;

c) võtta nõuandva häälega osa kõigist kohtunikekogu lahtistest koosolekutest;

d) viibida võistluste ajal tulejoonel spetsiaalselt selleks määratud kohtades;

e) määrata võistkonna kapten.

19. Kapten juhib võistkonda. Esindaja ja treeneri puudumisel täidab kapten nende kohustusi ja kasutab neile antud õigusi. Kapteni korraldused on võistkonna kõigile laskuritele kohustuslikud.

Võistkonna kapten on kohustatud kindlustama võistkonna ladusa tegutsemise, võistkonnasisese distsipliini ja võistkonna õigeaegse ilmumise harjutuse täitmisele.

§ 7. KORRIGEERIJAJA

20. Korrigeerija vaatleb lasketulemusi ja tal on õigus abistada laskurit nõuannetega.

21. Korrigeerija asub tulejoonel nii, et ta ei segaks võistlejaid ega kohtunikke.

22. Korrigeerijal on õigus paluda kohtunikku täpsustada tabamuse väärtust.

23. Korrigeerijal pole õigust segada end vahele kohtunike tegevusse ja korraldustesse.

III. KOHTUNIKEKOGU

§ 8. ULDJUHISED

24. Kohtunikekogu määratakse võistlusi korraldava organisatsiooni poolt ja selle kinnitab vastav kehakultuuri- ja spordikomitee. Kohtunikekogu juhib võistlusi vahetult, kontrollib kehtestatud määruste täitmist laskurite poolt ja määrab kindlaks võistluste tulemused.

25. Suuremate võistluste kohtunikekogu juhtiv koosseis on kohustatud õigeaegselt ilmuma võistluspaigale, et kontrollida seadmeid, inventari ja võistluspaiga valmisolekut võistluste läbiviimiseks.

26. Kohtunikekogu otsuseid võib muuta võistlusi korraldav organisatsioon, kes kinnitas antud kohtunikekogu, või vastav kehakultuuri- ja spordikomitee ainult sel juhul, kui kohtunikekogu on rikkunud võistlusmäärusi või võistluste juhendit.

27. Kohtunikekogu on kohustatud avaldama esialgsed lasketulemused mitte hiljem kui 4 tundi pärast laskmise lõpetamist ja lõplikud tulemused mitte hiljem kui kell 12 järgmisel päeval pärast antud harjutuse lõpetamist.

28. Kohtunikud ei või osa võtta võistlustest ja osutada tehnilist abi võistlejatele.

29. Üleliidulistel ja vabariiklikel võistlustel peab vanemkohtunikel olema vähemalt esimene kategooria; oblastite, rajoonide ja linnade võistlustel vähemalt teine kategooria, kehakultuurikollektiivide võistlustel vähemalt kolmas kategooria.

§ 9. KOHTUNIKEKOGU KOOSSEIS

30. Kohtunikekogu koosseisu kuuluvad: peakohtunik, tema asetäitjad, võistlejate juures asuv kohtunik, informatsioonikohtunik, arst, tehniline kohtunik (relvade alal) ja töölõikude järgi:

sekretariaadis — peasekretär ja sekretärid;
tulejoonel — vanemkohtunik, sektorikohtunikud ja kontrollkohtunikud;
märkide joonel — vanemkohtunik ja sektorikohtunikud;
tulemuste arvestamise komisjonis — vanemkohtunik ja kohtunikud.

31. Suure arvu võistlejatega ja kohtunikega läbiviidaval võistlustel eraldatakse kohtunikekogust peakohtunikekogu, kuhu kuuluvad: peakohtunik, tema asetäitjad, peasekretär ja vanemkohtunikud tööloikude järgi.

32. Kohtunikekogu arvuline koosseis oleneb võistlejate arvust ja võistlustingimustest.

33. Kehakultuurikollektiivide võistlustel võib kohtunikekogu koosneda peakohtunikust, kes on ühtlasi tulejoone kohtunik, märkide joone kohtunikust, kes on ühtlasi tulemuste arvestamise kohtunik, ja sekretärist.

34. Kohtunikekogule allub teenindav personal: komandant, näitajad, teenindav meeskond, tehnilised töötajad.

§ 10. PEAKOHTUNIK

35. Peakohtunik juhib võistlusi, kindlustades nende läbiviimise vastavalt võistluste kavale, võistlusmäärustele ja võistluste juhendile.

36. Peakohtunik on kohustatud:

a) määrama vanemkohtunikest ja arstist koosneva mandaatkomisjoni võistlejate vastavuse kontrollimiseks võistluste juhendis esitatud nõuetele;

b) kontrollima laskevälja või lasketiiru, spordiseadmete ja -inventari korrasolekut ning vastavust võistlusmäärustele, samuti ohutustingimusi, ruumide olemasolu võistlejatele ja kohtunikele ning relvade ja laskemoona hoidmiseks;

c) läbi viima enne võistluste algust kohtunikekogu organisatsioonilis-instruktiivse nõupidamise ning kohtunike määramise vastavatele tööloikudele;

d) isiklikult läbi viima kohtunikekogu koosolekuid;

e) läbi vaatama avaldusi ja proteste, otsustama need ise või esitama kohtunikekogule arutamiseks;

f) esitama hiljemalt 5 päeva pärast võistluste lõppu kirjaliku aruande võistlusi korraldavale organisatsioonile.

Märkus. Peakohtunikul pole õigust tühistada või muuta võistluste juhendiga kindlaksmääratud võistlustingimusi.

37. Peakohtunikul on õigus:

- a) võistlusi ära jätta või edasi lükata nende läbiviimist, kui see kehtestatud määruste järgi on võimatu;
- b) teha muudatusi võistluste kavas, kui selleks on tekkinud äärmine vajadus;
- c) kõrvaldada tegevusest kohtunikke, kes rikuvad võistlusmäärusi või ei tule toime oma kohustustega;
- d) muuta kohtunike otsuseid, kui need on vastuolus võistlusmäärustega;
- e) kõrvaldada võistlejaid, kes sihilikult rikuvad võistlusmäärusi või kehtestatud üldist korda.

§ 11. PEAKOHTUNIKU ASETÄITJAD

38. Peakohtuniku asetäitjad töötavad neile määratud tööloikudel. Peakohtuniku äraolekul asendab teda üks asetäitjatest, kusjuures tal on peakohtuniku õigused.

§ 12. PEASEKRETÄR JA SEKRETÄRID

39. Peasekretär vastutab sekretariaadi töö organiseerimise eest.

40. Peasekretär on kohustatud:

- a) saama võistlusi korraldavalt organisatsioonilt aruande blanketid, märklehed, kantseleitarbed, ajanäitajad, varrukalindid kohtunikele ja numbrid võistlejatele;
- b) välja andma kohtunikele varrukalindid, võistlejatele numbrid ning pärast võistluste lõppu need tagasi saama;
- c) võtma võistkondade esindajatelt vastu võistlustest osavõtvate võistkondade nimekirjad;
- d) läbi viima loosimise ja vormistama selle protokolliga;

Märkus. Loosimise protokollid koostatakse neljas eksemplaris. Üks antakse tulejoone vanemkohtunikule, teine võistlejate juures asuvale kohtunikule, kolmas pannakse välja teadmiseks võistlejatele, neljas jääb sekretariaati.

e) välja panema teadmiseks laskurite ja võistkondade nimekirjad, kes võtavad harjutustest osa;

f) ette valmistama ja vormistama kontrollkaardid, märklehed ja muu dokumentatsiooni ning need välja andma vanemkohtunikule;

g) vastu võtma tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunikult märklehed ja säilitama need kuni tulemuste kinnitamiseni kohtunikekogu poolt;

h) tulemuste arvestamise komisjonilt saabuvate kontrollkaartide ja tulejoone vanemkohtunikelt saabuvate teadete alusel määrama kindlaks võistlejate ja võistkondade poolt saavutatud kohad ning pidama arvestust järgunormide täitmise kohta võistlejate poolt;

i) ette valmistama kohtunikekogule kinnitamiseks võistluste individuaalsete ja võistkondlike tulemuste protokollid; kohtunikekogu poolt kinnitatud protokollid võistlejatele teadmiseks välja panema;

j) ette valmistama materjalid kohtunikekogu istungi- teks, protokollima kohtunikekogu istungeid, pidama kehtestatud vormide kohaselt võistlusprotokolle, kohtunike töö kohta tabelit ja esitama selle kinnitamiseks peakohtunikule;

k) juhtima sekretäre, jaotades töö nende vahel;

l) koostama pärast võistluste lõppu tehniliste tulemuste põhjal aruande ja esitama selle kinnitamiseks kohtunikekogule;

m) kolme päeva jooksul ära andma aruande, protokollid ja kõik muud kohtunikekogu poolt kinnitatud materjalid, samuti kõik saadud materiaalsed väärtused (kantseleit- tarbed, kohtunike varrukalindid, võistlejate numbrid jm.) võistlusi korraldavale organisatsioonile.

41. Sekretärid töötavad peasekretäri juhendite kohaselt.

§ 13. VÕISTLEJATE JUURES ASUV KOHTUNIK

42. Võistlejate juures asuv kohtunik vastutab võistlejate relvade, laskemoona, riietuse ja jalanõude vastavuse eest võistlusmäärustele ning treeninglaskmiste organi- seerimise ja läbiviimise eest.

Võistlejate juures asuv kohtunik on vahendajaks koh- tunikekogu ja võistlejate vahel.

43. Võistlejate juures asuv kohtunik on kohustatud:

a) koostama treeninglaskmiste kava ja jaotama märk-

lauad organisatsioonide vahel; määrama treeninglaskmiste ajaks laskevälja korrapidaja;

b) teatama võistlejatele päevakava ning treening- ja võistluslaskmiste graafiku;

c) esitama sekretariaadile avalduse laskevälja või laske- tiiru ettevalmistamiseks treeninglaskmisteks;

d) juhtima relvade tehnilise kohtuniku tööd;

e) vastu võtma võistkondade esindajatelt avaldusi, proteste ning need edasi andma sekretariaati;

f) informeerima võistlejaid ja võistkondade esindajaid kõigist kohtunikekogu otsustest, mis puudutavad võistlejaid.

§ 14. RELVADE TEHNILINE KOHTUNIK

44. Relvade tehniline kohtunik on võistlejate juures asuva kohtuniku abiks. Tema vastutab võistlejate relvade vastavuse eest võitlusmäärustele ning koostab selle kohta protokollid.

45. Relvade tehniline kohtunik on kohustatud:

a) peakohtuniku, tulejoone vanemkohtuniku ja võistlejate juures asuva kohtuniku korraldusel kontrollima võistlejate relvi;

b) treeninglaskmiste ajal viibima relvatöökojas võistlejate relvade remontimiseks.

46. Relvade tehniline kohtunik allub võistlejate juures asuvale kohtunikule ja tulejoone vanemkohtunikule.

§ 15. INFORMATSIOONIKOHTUNIK

47. Informatsioonikohtunik vastutab võistlejatele, pealtvaatajatele ja ajakirjanduse esindajatele võistlustingimuste, võistluste käigu ja tulemuste kohta informatsiooni andmise eest.

48. Informatsioonikohtunik on kohustatud:

a) hästi teadma sportlikke saavutusi kõigis võistlustekavas olevates harjutustes, samuti võistlejate parimaid saavutusi;

b) andma informatsiooni võistluste kestel, tehes õigeaegselt teatavaks võistluste käigus saavutatud paremad tulemused;

- c) avaldama kohtunikekogu korraldusi ja juhendeid, mis puudutavad võistlejaid ning võistkondade esindajaid;
- d) organiseerima võistlustulemuste näitlikku väljapanekut.

Märkus. Kogu informatsioon antakse peakohtuniku loal.

§ 16. TULEJOONE VANEMKOHTUNIK

49. Tulejoone vanemkohtunik organiseerib sektori-kohtunike ja kontrollkohtunike tööd ning kindlustab harjutuste täitmise tingimustest, võistlusmäärustest ja ohutuse nõuetest täpse kinnipidamise võistlejate poolt.

50. Tulejoone vanemkohtunik on kohustatud:

- a) esitama sekretariaadile nõudmise tulejoone ettevalmistamiseks ja varustamiseks järgnevas harjutuseks;
- b) kuni võistluste alguseni kontrollima tulejoone kaugust märkide joonest;
- c) kontrollima tulejoone seadmete ja inventari valmisolekut, läbi viima sektorikohtunike ja kontrollkohtunike instrueerimise antud harjutuse täitmise tingimuste kohta ning varustama kohtunikud dokumentatsiooniga;
- d) paigutama kohtunikke tulejoonele;
- e) andma käsklusi märkide joone kohtunikele märkide tõstmiseks ja langetamiseks;
- f) andma kindlaksmääratud eel- ja täitekäsklusi;
- g) üles kirjutama kahe ajanäitaja põhjal proovi- ja võistluslaskmiste alguse ja lõpu;
- h) organiseerima järelevalvet ja isiklikult jälgima harjutuse täitmise kestel võistlusmäärustest kinnipidamist laskurite poolt;
- i) kindlustama tulejoonel tingimused, mis tagaksid harjutuste normaalse täitmise;
- j) vastama laskurite küsimustele laskmiseks järelejäänud aja kohta;
- k) harjutustes, kus aega määratakse sekunditega, kontrollima perioodiliselt seadmete töö korralikkust.

Märkus. Iga vahetuse laskmise lõppemisel saadab vanemkohtunik peasekretärile arvestuskaardid ja teate võistlusmääruste rikkumise juhtumitest, samuti ettenägematutest vaheaegadest laskmisel:

51. Tulejoone vanemkohtunikul on õigus:

a) teha võistlejale hoiatus, kui ta rikub võistlusmäärusi või käitub ebasportlikult;

b) võistlusmääruste korduval rikkumisel — kasutada valjemaid karistusmäärasid, juhindudes § 40-st;

c) võistlusmääruste jämedal rikkumisel — kõrvaldada võistleja ilma hoiatuseta võistlustelt antud harjutuses, kandes sellest ühtlasi ette peakohtunikule;

Märkused. 1. Karistamisest teeb kohtunik märkuse võistleja kontrollkaardile.

2. Võistkondlikel võistlustel harjutuse täitmiselt kõrvaldatud võistlejat ei ole õigus selles harjutuses asendada varuvõistlejaga.

d) kõrvaldada töölt sektorikohtunik või kontrollkohtunik, kui ta rikub võistlusmäärusi või ei tule tööga toime. Sel juhtumil tuleb viivitamatult teatada peakohtunikule, et keegi kohtunikest on tulejoonel töölt maha võetud.

§ 17. SEKTORIKOHTUNIK

52. Sektorikohtunik organiseerib kontrollkohtunike tööd ja jälgib isiklikult võistlusmäärustest kinnipidamist võistlejate poolt.

53. Tulejoone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut harjutuse täitmise alustamiseks;

b) varustama kontrollkohtunikke dokumentatsiooniga;

c) paigutama laskurid kohtadele;

d) ette kandma tulejoone vanemkohtunikule oma sektori valmisolekust harjutuse täitmiseks;

e) kordama kõik vanemkohtuniku käsklused;

f) edasi andma varjendisse laskuri palve korrata näitamist;

g) valvama kontroll- ja näitlike kaartide õige täitmise järele kontrollkohtunike poolt;

h) vaieldavate küsimuste lahendamiseks välja kutsuma tulejoone vanemkohtuniku;

i) vahetuse lõppemisel kokku koguma arvestuskaardid, kontrollima nende õiget täitmist kontrollkohtunike poolt ja laskurite allkirja olemasolu ning andma üle tulejoone vanemkohtunikule;

j) võistlusmääruste rikkumisel või ebasportlikul käitumisel tegema võistlejale hoiatuse ja sellest viivitamatult ette kandma tulejoone vanemkohtunikule.

§ 18. KONTROLLKOHTUNIK

54. Kontrollkohtunik vastutab sooritatud laskude täpse arvestuse ja iga lasu õige väärtuse sissekandmise eest laskuri kontroll- ja näitlikule kaardile.

55. Kontrollkohtunik on kohustatud:

a) viibima harjutuse täitmisel laskuri läheduses ja jälgima tema laskmist;

b) registreerima iga lasu, mis laskur sooritas;

c) jälgima iga lasu tulemuse näitamist varjendist ja pärast iga lasku üles kirjutama tabamuse väärtuse kontroll- ja näitlikule kaardile;

d) laskudeseeria lõpetamisel teatama: «Seeria on lõpetatud»;

e) harjutuse täitmise tingimuste ja võistlusmääruste rikkumise puhul laskuri poolt viivitamatult välja kutsuma sektorikohtuniku;

f) harjutuse lõpetamisel alla kirjutama arvestuskaardile, laskma sellele alla kirjutada laskuril ning seejärel üle andma tulejoone sektorikohtunikule.

56. Harjutuse «Duell-laskmine» puhul on kontrollkohtunik kohustatud:

a) kontrollima lähtejoonel, kas relv on laadimata ja vinn vabastatud;

b) jälgima võistleja õiget asendit stardis;

c) mitte lubama võistlejal avada lukku ja laadida relva enne saabumist tulejoonele;

d) kontrollitava laskuri numbrile vastava märgi tabamise puhul katkestama laskmise;

e) pärast laskmise lõpetamist kontrollima, et relv oleks tühjaks laetud.

§ 19. MÄRKIDE JOONE VANEMKOHTUNIK

57. Märkide joone vanemkohtunik vastutab märkide joone sektorikohtunike ja näitajate töö organiseerimise ning varjendis olevate võistlusmärklehtede säilitamise eest.

58. Märkide joone vanemkohtunik peab kindlustama märklehtede jaotamise vastavalt märklaudade numbritele, märkide õigeaegse tõstmise ja tabamuste arvu õige arvestuse.

59. Märkide joone vanemkohtunik on kohustatud:

a) esitama sekretariaadile nõudmise märkide joone ettevalmistamiseks ja seadmetega varustamiseks järjekordseks harjutuseks;

b) ilmuma koos oma kohtunikega õigeaegselt märkide joonele, kontrollima märkide joone seadmete ja inventari valmisolekut, läbi viima sektorikohtunike instrueerimise antud harjutuse täitmise tingimuste kohta ning varustama kohtunikud dokumentatsiooniga;

c) saama sekretariaadist õigeaegselt vajaliku arvu märklehti järgnevateks harjutusteks;

d) paigutama kohtunikud kohtadele ja välja jagama märklehed;

Märkus. Kui märklehtedel kasutatakse järjekorranumbreid või šifreerimist, siis koostada märklehtede jaotusleht kahes eksemplaris, ära näidates, milliste numbritega märklehed on antud millistele märklaudadele. Üks eksemplar saata sekretariaati.

e) isiklikult kontrollima, et märkide joone rajoonis väljaspool varjendit ei oleks inimesi, seejärel heiskama punase lipu ja andma signaali märkide joone valmisolekust laskmiseks; mitte lubama kõrvaliste isikute viibimist varjendis;

f) täitma tulejoone kohtuniku käsklusi märkide tõstmise ja langetamise kohta;

g) isiklikult kontrollima harjutuse täitmise kestel sektorikohtunike ja näitajate tegevuse õigsust;

h) looma märkide joonel tingimused, et tabamusi näidataks selgelt ja täpselt ega rikutaks märklehti;

i) kinnitama oma allkirjaga liigsete või puuduvate tabamustega märklehe enne selle mahavõtmist märklaualt;

j) kahtlase kahekordse tabamuse puhul, kui ei kasutata kleebikuid, juurde kutsuma kaks kohtuniku ja nendega koos tegema otsuse enne märklehe mahavõtmist; kahekordse tabamuse olemasolu kinnitatakse kolme kohtuniku allkirjaga;

k) märklehe üheaegsel tabamisel kahe kuuliga, liigse või puuduva tabamuse puhul kontrollima naaberlaskurite märklehti ja teatama sellest viivitamatult tulejoone vanemkohtunikule.

60. Saatma regulaarselt märklehed tulemuste arvestamise komisjoni, lisades teatise saadetavate märklehtede arvu kohta ja oma märkused märklehtede kohta. Märklehed antakse üle allkirja vastu.

61. Märkide joone vanemkohtunikul on õigus hoiatada, tõsistel juhtumitel aga kõrvaldada tegevusest märkide joone kohtunikke ja näitajaid, kes rikuvad võistlusmäärusi või käituvad ebakorrektselt. Kohtuniku või näitaja kõrvaldamisel tegevusest tuleb sellest viivitamatult teatada peakohtunikule.

§ 20. MÄRKIDE JOONE SEKTORIKOHTUNIK

62. Sektorikohtunik vastutab näitajate töö organiseerimise ja oma sektori võistlusmärklehtede säilitamise eest.

63. Sektorikohtunik organiseerib proovi- ja võistlusmärklehtede õigeaegse ettevalmistamise.

64. Märkide joone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut märkide tõstmiseks;
b) juhtima ja kontrollima näitajate tööd;
c) kirjutama igale proovi- ja võistlusmärklehele enne nende mahavõtmist tabamuste arvu ja kinnitama selle oma allkirjaga;

d) tulejoone kohtuniku nõudel laskma näitajal veeldkordselt näidata viimast tabamust või teatama selle väärtuse telefoni teel;

e) märklehel esinevate liigsete või puuduvate tabamuste puhul välja kutsuma vanemkohtuniku või tema asetäitja tabamuste arvu täpsustamiseks;

f) kokku koguma iga seeria järel võistlusmärklehed ja need isiklikult üle andma vanemkohtunikule; võistlustel, kus märklehed šifreeritakse, kinni kleepima pealiskirjad märklehtedel enne nende üleandmist vanemkohtunikule;

g) kordama kõik märkide joone vanemkohtuniku üldkäsklused ja tulejoone kohtunike korraldused.

65. Märkide joone sektorikohtunikul on õigus teha hoiatus näitajale, kes rikub võistlusmäärusi või käitub ebakorrektselt, teatades sellest ühtlasi märkide joone vanemkohtunikule.

§ 21. NÄITAJA

66. Näitaja vastutab tabamuse õige ja selge näitamise eest oma numbri märklehel ning märkide joone sektori-kohtunikult saadud võistlus- ja proovimärklehtede säilitamise eest.

67. Näitaja on kohustatud:

a) saama sektori-kohtunikult märklehed proovi- ja võistluslaskudeks, kleebikud tabamuste jaoks ja näitekepi;

b) kontrollima saadud märklehtede vastavust oma märklaua numbriga ja asetama võistlusmärklehed laskude või laskudeseeria järjekorras;

c) kinnitama märklehe märklauale ja märkide joone sektori-kohtuniku korraldusel selle üles tõstma, kusjuures proovi- või võistlusmärkleht tõstetakse üles siis, kui sellel on vastavad pealiskirjad; peale selle peab proovimärklehel olema ülal vasakus nurgas selgeltnähtav must triip;

d) pärast tulejoonelt antud signaali (või tabamuse puhul, kui ei ole signalisatsiooni) langetama 3—5 sek. jooksul märklehe, tabamuse ära märkima ja kinni kleepima; üles kirjutama tabamuse väärtuse märklehe alla paremasse nurka; seejärel märklehe üles tõstma ning näitama näitekepiga tabamuse väärtuse ja asukoha; tabamuste näitamine toimub vastavalt lisale 1;

e) märkide joone sektori-kohtuniku korraldusel kordama viimase tabamuse näitamist;

f) üheaegselt kahe tabamuse tekkimisel või signaali saamisel, samuti tabamuse puudumisel või kõigi teiste arusaamatuste puhul viivitamatult välja kutsuma märkide joone sektori-kohtuniku;

g) märkide joone sektori-kohtuniku korraldusel maha võtma ja temale üle andma võistlusmärklehe.

§ 22. TULEMUSTE ARVESTAMISE KOMISJONI VANEMKOHTUNIK

68. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik vastutab kontrollkohtunike töö organiseerimise ja võistlejate tehniliste lasketulemuste õige arvestamise eest.

69. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik kindlustab laskmise tehniliste tulemuste õige arvestamise märklehtedel ja laskurite kontrollkaartidel.

70. Komisjoni vanemkohtunik on kohustatud:

a) jälgima, et lasketulemuste arvestamise juures ei viibiks isikuid, kes ei kuulu tulemuste arvestamise komisjoni koosseisu, välja arvatud peakohtunik ja tema asetäitja;

b) läbi vaatama tulemuste arvestamise komisjoni kohtunike osavõtul vaieldavate tabamustega märklehed; vaieldava tabamuse väärtuse määravad kindlaks komisjoni kuuluvad kohtunikud häälteenamusega ja kinnitavad selle oma allkirjaga märklehel; tehtud otsus on lõplik;

c) pärast silmade arvestamist märklehtedel tegema vastavad parandused laskurite kontrollkaartidel;

d) kinnitama oma allkirjaga arvestuskomisjoni kohtunike poolt arvestatud lasketulemused;

e) üle andma peasekretärile läbivaadatud lasketulemustega kontrollkaardid;

f) juhtima tulemuste arvestamise komisjoni kohtunike tööd.

71. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunikul on õigus komisjoni tööst eemaldada kohtunikku, kes ei tule toime oma ülesannetega, kandes sellest ette peakohtunikule.

§ 23. TULEMUSTE ARVESTAMISE KOMISJONI KOHTUNIK

72. Komisjoni kuuluv kohtunik vastutab tabamuse väärtuse kindlaksmääramise ja silmade arvestuse eest märklehtedel.

73. Komisjoni kuuluv kohtunik on kohustatud:

a) kindlaks määrama ja välja kirjutama märklehtedel olevate tabamuste väärtused, kokku arvestama silmade arvu märklehtedel ja kinnitama tulemuse oma allkirjaga;

b) üle andma komisjoni vanemkohtunikule vaieldavate tabamustega märklehed;

c) pärast tehnilise tulemuse kinnitamist komisjoni vanemkohtuniku poolt eemaldama kleebikud märklehtedelt, tegema parandused kontrollkaartidele, kui lasu hinne on määratud ebaõigesti, ja need alla kirjutama.

Märkus. Harjutustes, kus laskmine toimub ilmuvate ja liikuvate märkide pihta, määratakse lasketulemused kindlaks vahetult märkide joonel. Tabamuse olemasolu ja väärtuse määravad kindlaks kolm kohtunikku. Iga tabamus märgitakse üles, kleebitakse kinni ja tulemused kantakse protokollis.

§ 24. VÕISTLUSTE ARST

74. Võistluste arst kuulub kohtunikekogusse peakohtuniku abi õigustega meditsiini alal ja võtab osa kohtunikekogu tööst.

Märkus. Suure mastaabiga võistluste läbiviimisel kutsutakse nende teenindamiseks vajalik arv meditsiinala töötajaid.

75. Võistluste arst:

a) kontrollib, kas osavõtjate nimekirjadel esineb arsti viisa võistlustele lubamise kohta, ning teatab tulemustest peakohtunikule;

b) teostab meditsiinilist vaatlust võistlejate üle võistluste käigus;

c) organiseerib võistlejate arstlikke järelevaatusi haigestumiste, traumade jne. puhul ning otsustab, kas võistleja võib jätkata võistlust;

d) kindlustab meditsiinilise personali valve tulejoonel vastavalt laskegraafikule;

e) valvab sanitaar-hügieeniliste nõuete täitmise üle võistluste läbiviimisel ja kontrollib vee ning toiduainete kvaliteeti toitlustuspunktides;

f) tagab arstiabi vigastuste ja haigestumiste puhul;

g) esitab päeva jooksul pärast võistluste lõppu peakohtunikule aruande võistluste meditsiinilis-sanitaarse teenindamise kohta, märkides ära haigestumiste ja vigastuste juhud.

§ 25. VÕISTLUSTE KOMANDANT

76. Võistluste komandant vastutab laskmise ohutuse eest võistluste läbiviimisel, laskevälja või lasketiiru õigeaegse ettevalmistamise ja varustamise eest võistlusharjutuste täitmiseks ja treeninguteks, samuti abiruumide ettevalmistamise ja varustamise ning tehniliste töötajate töö eest.

77. Komandant on kohustatud:

a) kontrollima ametiruumide valmisolekut ja varustama need inventariga;

b) majutama võistlejad, kohtunikud ja teenindava personali;

c) organiseerima ametiruumide valve;

d) kontrollima laskeväljade seadmete korrasolekut ja kindlustama ohutusabinõude rakendamise laskeväljal;

e) sekretariaadi nõudmisel ette valmistama laskevälja järjekordseteks harjutusteks (side, kabiinid, lipud, kohad pealtvaatajatele ja kohtunikele, valve näitekepid, kotid, märklauad jms.);

f) ette valmistama teadetetahvliid;

g) osa võtma kohtunikekogu koosolekutest.

78. Komandandi käsutuses on meeskond märkide paigutamiseks ja märklehtede kleepimiseks, telefonistid, valvurid jt. tehnilised töötajad.

79. Võistluste komandant allub peakohtunikule.

IV. VÕISTLUSMÄÄRUSED

§ 26. ÜLDJUHISED

80. Laskeväljal või -tiirul ei ole lubatud ühelt tulejoo- nelt üheaegselt läbi viia võistlus- ja treeninglaskmisi.

81. Kõigil võistlustel on keelatud ühe ja sama harju- tuse täitmine üle ühe korra.

82. Harjutused täidetakse vastavalt võistluskavale ja võistluslaskmiste graafikule. Päevad, vahetused ja märk- lauad määratakse kindlaks võistluste-eelsel päeval loosi- mise teel, kusjuures individuaal-võistkondlikel võistlustel võib loosimine toimuda võistkondade vahel. Sel juhul ja- otatakse märklauad ja vahetused võistkonna liikmete vahel võistkonna esindaja või kapteni poolt.

83. Kui harjutus täidetakse mitmes vahetuses, siis iga vahetuse laskmise algus määratakse graafikuga. On lubatud alustada järgmise vahetuse laskmist enne graafi- kuga kindlaksmääratud aega sel tingimusel, kui kõik osa- võtjad on kohal ja valmis harjutuse täitmiseks.

84. Võistluste graafiku muutmine laskevälja ettevalmis- tamatuse, ebasoodsate ilmastikuolude jms. tõttu toimub peakohtuniku korraldusel ainult äärmise vajaduse puhul.

85. Juhul kui tiheda udu, vihma, lumesaju või tugeva tuule tõttu on võimatu laskmist jätkata, katkestab pea- kohtunik harjutuse täitmise, märkides ära aja, mil anti käsklus tule lõpetamiseks.

Katkestatud harjutust tuleb jätkata ja lõpetada samal päeval. Kui samal päeval ei ole võimalik harjutust lõpe- tada, siis viia harjutuse jätkamine üle järgmisele päevale.

86. Kui laskmine on katkestatud käesolevate määruste punktis 85 ettenähtud põhjusel või tehnilistel põhjustel üle 10 minuti, on võistlejal õigus lasta kaks täiendavat proo- vilasku selleks määratava lisaaaja vältel, vastavalt täide- tava harjutuse tingimustele.

Kiirlaskmistel antakse sel juhul seeria proovilaske.

87. Kui laskmine on katkestatud lühikeseks ajaks, kuid kauemaks kui üks minut, siis on võistlejal õigus nõuda laskmiseks lisaaega, mis oleks võrdne tekkinud vaheajaga.

88. Pärast võistlejate väljakutset tulejoonele harjutuste täitmiseks antakse 5 minuti järel käsklus «Tuld!».

Võistleja, kes saabub tulejoonele hilinemisega mitte üle 3 minuti (pärast käsklust «Tuld!»), lubatakse harjutuse täitmisele samas vahetuses, kuid teda karistatakse 10 silmaga, mis arvatakse maha selle arvestusseeria silmade summast, millest ta alustas laskmist.

Hilinejal ei ole õigust saada lisaaega.

Kui võistleja hilines üle 3 minuti, kaotab ta õiguse osa võtta antud harjutusest.

89. Võistkondlikel võistlustel teatatakse võistkondade koosseisud antud harjutuse täitmise eelsel päeval hiljemalt kell 17.

90. Võistkonna põhilaskuri asendamine varulaskuriga on lubatud kuni harjutuse täitmise alguseni.

91. Harjutuse täitmisel peavad võistlejad käsitsema nii relva kui ka sihtimisseadeldisi iseseisvalt. Takistuste ja vigade kõrvaldamiseks võib laskur kohtuniku loal kasutada korrigeerija, relvuri või mõne teise isiku abi.

92. Võistlejal on lubatud vahetada relva teise samakaalibrilise relvaga.

93. On lubatud relva puhastamine, läbilükkamine ja jahutamine ükskõik mil viisil.

§ 27. MÄRKLEHED

94. Võistlustel lastakse musta südamikuga või kontuurmärklehtedesse. Märgid on jaotatud 5 või 10 kontsentriliseks ringiks või ovaaliks, mis vastavad kindlaksmääratud silmade arvule. Märklehed valmistatakse tihedast paberist või kartongist. Kontsentriliste ringide ja ovaalide suurus märklehtedel ei tohi ületada kindlaksmääratud mõõteid.

95. Musta südamikuga proovimärklehel peab olema ülal vasakus nurgas must triip, mis oleks tulejoonelt selgesti nähtav.

96. Võistlusmärklehel peab olema järgmine pealiskiri: märklaua nr., vahetuse nr., võistleja perekonnanimi, har-

jutuse ja laskeasendi nimetus, märklehe järjekorranumber ja kuupäev või märklehe šiffer ja kuupäev.

Pealiskiri asub ülemisel parempoolsel serval ja kinnitatakse sekretäri allkirjaga või vastava templiga.

97. On keelatud üheaegselt välja panna võistlus- ja proovimärklehti, aga samuti üle kahe võistlusmärklehe ühe võistleja kohta, välja arvatud harjutustes, kus märk koosneb mitmest märklehest.

98. Märklehed pannakse kõigile võistlejatele üles ühekõrguselt, vastavalt lasketiiru või laskevälja seadmetele.

§ 28. RELVAD

99. Võistlustel lubatakse kasutada korras relvi, mis oleksid ohutud võistlejatele ja ümberolijatele.

Võistlustel kasutatavad relvad jaotatakse kolme klassi: 1) armee-teenistusrelvad, 2) vaba-väiksekaliibrilised ja täiskaliibrilised relvad ning 3) spordi-väiksekaliibrilised relvad. Igasse klassi kuuluvad vintpüssid ja püstolid-revolvrid.

Vastavalt klassifikatsioonile esineb relvade puhul järgmisi piiramisi:

1. Armee-teenistuspüssid

Kaal mitte üle 4,5 kg.

Vintpüssi üldpikkus täägiga mitte üle 166 sm, täägita 123 sm.

Päästiku surve laskmisel peab olema mitte alla 1,5 kg; kontrollitakse õppepadruniga.

On lubatud: püssilae sobitamine vastavalt vintrauale, sihiku ja kirbu parandused, noniuse kasutamine kirbu aluse juures, rihma kinnitamine rihmakesega silmakeses, aga samuti ka sihiku juures.

Relva raskemaks muutmine ja teiste muudatuste tegemine selle juures pole lubatud.

2. Armee teenistuspüstolid-revolvrid

Vintraua pikkus mitte üle 15 sm.

Sihtjoone pikkus mitte üle 22 sm.

Päästiku surve laskmisel peab olema mitte alla 1,36 kg; kontrollitakse õppepadruniga.

Optiline sihik on keelatud.

Sihtimisseadeldiste puhul ei tohi kasutada «nõksudega» mehhanisme ega konstruktsioone, mis võimaldaksid sihiku või kirbu ümberasetamist ilma vastava instrumendita.

Kui kasutatakse spetsiaalset käepidet, siis selle laius vahenditega ei tohi olla üle 5 sm. Kühnud ja õnarused käepidemel on lubatud 5 mm ulatuses profiilist. Kühmur ulatust pöidla all ei piirata sel tingimusel, kui käepideme üldine laius ei ole üle 5 sm.

Kaliiber on 7,62 kuni 9 mm.

Käepideme kuju peab olema selline, et käepide ei puudutaks käe rannet siis, kui käsi relvaga on tõstetud laskeasendisse.

3. «Vabapüssid»

Kaal koos vahenditega (konkskabaraua ja šampinjoni, rihmata) mitte üle 8 kg.

Sihik vaba, välja arvatud optiline. Sihtimisseadeldistes võib kasutada ainult tasapinnalisi värvilisi klaase (valgusfiltreid).

Püssilael ei tohi olla eri kuju ega eri mõõteid, mis looks tugipunkti rinnal.

Sampinjoni alumise pinna kaugus vintrauast ei tohi olla üle 20 sm.

Täiskaliibrilise vintpüssi kaliiber ei tohi olla üle 8 mm, väiksekaliibrilisel üle 5,6 mm.

Vintpüssil, mida kasutatakse laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta, ei tohi kaal olla üle 4,5 kg ja päästiku surve laskmisel vähem kui 1 kg (kontrollitakse õppepadruniga). Šampinjoni kasutamine on keelatud.

4. «Vabapüstolid-revolvrid»

Sihik vaba, välja arvatud optiline. Sihtimisseadeldistes võib kasutada ainult tasapinnalisi värvilisi klaase (valgusfiltreid).

Käepideme kuju peab olema selline, et käepide ei puudutaks käe rannet, kui käsi relvaga on tõstetud laskeasendisse.

Relva peab käest eemaldama ilma mõne seadeldise eelneva vabastamiseta.

Täiskaliibrilise püstoli-revolvri kaliiber on 7,6 mm kuni 9 mm, väiksekaliibrilisel kuni 5,6 mm.

Laskmisel siluettidele on lubatud kasutada väiksekaliibrilist püstolit kaaluga (koos raskustega) mitte üle 1,2 kg. Sihtimisel peab püstoli raud olema kõrgemal käe randmest. Optiliste süsteemide kasutamine sihtimiseadeldistes on keelatud. Püstol koos vahenditega peab mahtuma kasti, mille sisemõõted ei ületa $300 \times 150 \times 50$ mm. Püstoli raua kõrgus koos vahenditega (kirp, pidur, sihik, raskused) ei tohi ületada 40 mm. On lubatud kasutada püstoleid «Margolin» ja MLI-1, mis vastavad tehase mudelile ja on varustatud tehase kompensatoriga, kõigil võistlustel peale üleliiduliste, tingimusel kui püstoli pikkus koos vahenditega ei ületa 33 sm (ja peetakse kinni ka kõigist teistest piirtlustest).

5. Väiksekaliibrilised spordipüssid

Kaal mitte üle 4,5 kg (rihmata).

Sihik vaba, välja arvatud optiline. Sihtimiseadeldistes võib kasutada ainult tasapinnalisi värvilisi klaase (valgusfiltreid).

Konkskabaraud ja šampinjon on keelatud.

Püssilael ei tohi olla eri kuju ega eri mõõteid, mis looks toetuspunkti rinnal. On lubatud püssilae kohandamine laskurile.

Päästiku surve ei või olla alla 0,5 kg.

Vintpüssi kaliiber on kuni 5,6 mm.

6. Väiksekaliibrilised spordipüstolid-revolvrid

Kaal koos raskustega mitte üle 1,5 kg.

Sihik vaba, välja arvatud optiline.

Päästiku surve mitte vähem kui 0,5 kg.

Sihtjoone pikkus mitte üle 26 sm.

Käepideme laius juurdelisatud seadeldistega ei tohi olla üle 5 sm. Käepideme kuju peab olema selline, et käepide ei puudutaks käe rannet.

100. Kõik võistlejate relvad, mis on ette nähtud võistluslaskmisteks, peavad eelnevalt kindlaksmääratud ajal olema esitatud kohtunikekogule, et eespool märgitud tin-

gimuste kohaselt kontrollida nende ohutust ja vastavust võistlusmäärustele.

Relva mudel, number ja ülevaatuse tulemused kantakse protokolli.

§ 29. ABIVAHENDID

101. Relvadele lubatakse kinnitada järgmisi abivahendeid:

a) püssirihma laiusega mitte üle 4 sm, kuid seda on lubatud kasutada ainult põlvelt- ja lamades-asendist laskmisel ilma toe kasutamisetä;

b) konkskabarada — ainult vabamudeli relvadel;

c) šampinjoni — ainult püstiasendist laskmisel vabapüssist;

d) seent — vabapüstoli käepidemele;

e) ükskõik mis värvi läätsa või tavalist klaasi sihtimis-seadeldistele, kui laskur ei kanna prille, välja arvatud armee teenistusrelvadel.

102. Võistlejal on lubatud võistlustel kasutada järgmisi abivahendeid:

a) prille igasuguste klaaside ja diafragmaga;

b) kotte või mättaid lamades toelt laskmisel;

c) üht saepuru-, vati- vms. täidisega kotti-muhvikest, mis asetatakse labajala pealse alla põlvelt-asendist laskmisel. Muhvi diameeter on 12—14 sm või 17—18 sm ja pikkus mitte üle 20 sm. Kasutada lubatakse ainult laskevälja või lasketiiru poolt välja antud kotte-muhve;

d) ükskõik mis materjalist 2—5 sm paksust vaipa ja 2—3 mm paksust pealisriiet vaiba katteks.

§ 30. VÕISTLEJATE RIIETUS

103. Võistleja riietus peab võimaldama kohtunikul kontrollida laskeasendit, segamata laskurit harjutuse täitmisel.

Üleriiete peal on lubatud kanda laskeülikonda-kuube. Käed peavad olema laskekuue mõlemas varrukas. Laskekuue vasakul rinnal peab olema spordiühingu või ametkonna embleem.

104. Laskekuue mõlemale varrukale ja ühele õlale, samuti pükste mõlemale põvele on lubatud peale õmmelda

või kinnitada pehmed pealised (karusnahksed, vildist, vatist, kummist vm.). Pealise paksus koos riidega ei tohi ületada 10 mm (kokkupandult — 20 mm).

Pealised varrukatel võivad ulatuda varruka ülaservast kuni 10 sm allapoole küünarnukki. Pealise laius ei tohi ületada 16 sm.

Püssirihma libisemise vältimiseks on lubatud laskekuuele kinnitada haak või riba-pealisõmblus.

105. Jalanõud on vabad. Keelatud on lasta säärsaabastes, mis katavad põlveõndla, naelsaabastes või viltides.

106. Juhul kui tulejoonel on üle 10° külma, lubatakse lasta poolkasukas, viltides ja vattpükstes.

107. Laskmisel on lubatud kasutada harilikku sõrm- või labakinnast ükskõik mis materjalist. Kinda mansett võib katta kätt mitte kaugemalt kui 5 sm käelabast. Kinda paksus ükskõik mis kohast ei tohi ületada 5 mm (kokkupandult — 10 mm).

108. Riietusele on keelatud moodustada kunstlikke tugesid, külge õmmelda või kinnitada varjatud ribasid-pealisõmblusi.

§ 31. LASKEASENDID

109. Laskmine vintpüssist toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist. Püstolitest-revolvrimest — ainult püsti-asendist.

110. Lamades-asend. Laskur lamab maapinnal või alusmatil. Relva hoitakse ühe õla ja vastaskäega. Relva hoidva käelaba alumine külg peab olema maapinnast või alusmatist vähemalt 15 sm kõrgusel. Küünarnukid toetuvad maapinnale või alusmatile.

Relva hoidva käe küünarvars, kuue varrukad, püssilaad ja konkskabaraud peavad olema selgesti eraldatud maapinnast või alusmatist. On lubatud püssirihma kasutamine relva hoidval käel.

Lamades-asendist laskmisel on keelatud: kasutada lohuksi küünarnukkide jaoks, kasutada üheaegselt tuge ja püssirihma.

111. Põlvelt-asend. Laskur istub kõverdatud jalal. Ühe jala põlv ja varbad ning teise jala tald toetuvad maapinnale või alusmatile. Jala laba, millel laskur istub, võib olla painutatud vertikaalist ükskõik kummale poole kõrvale, kuid mitte üle 30° . Relva hoitakse ühe õla

ja vastaskäega. Vasak käsi on asetatud põlvele nii, et küünarnukk ei asuks põlvekedrast üle 10 sm kaugusel. On lubatud püssirihma kasutamine relva hoidval käel ja asetada jalapealse alla muhv-kotike nii, et põlv ja saapanina toetuksid maapinnale või alusmatile.

Põlvelt-asendist laskmisel on keelatud:

asetada küünarvars reiele või toetuda rinnaga reiele; panna põlve või kanna alla riidehõlma või muid esemeid;

puudutada istmikuga kotti või alusmatti.

112. Püstiasend. Laskur seisab vabalt, kasutamata kõrvalist tugipunkti. Relva (vintpüssi) hoitakse ühe õla ja vastaskäega, mida on lubatud suruda vastu keha.

Laskmisel märgile «Jooksev hirv» relva hoidvat kätt ei ole lubatud suruda vastu keha.

Püstiasendist laskmisel vintpüssist on keelatud:

kasutada püssirihma;

end võötada, selleks et moodustada tuge;

kasutada padrunitaskut, pikksilma jm. toeks.

113. Asend püstolist-revolvrüst laskmisel. Laskur seisab vabalt, kasutamata kõrvalist tugipunkti. Relva hoitakse ühe vabalt väljasirutatud käega.

Laskmisel püstolist-revolvrüst on keelatud:

toetada relva hoidvat kätt teise käega;

suruda relva hoidva käe õlapoolset osa vastu keha;

puudutada varrukaga püstoli käepidet;

kasutada nahast käevõru või mõnda muud sidet käerandme ümber.

114. Laskmisel kõigist asenditest on keelatud:

a) puudutada relvaga või sellele kinnitatud abivahenditega tuge (välja arvatud need harjutused, kus on lubatud kasutada tuge) või muid kõrvalisi esemeid;

b) puudutada päästikule suruva käega teist kätt või püssirihma, samuti puudutada vintpüssiga püssirihma (välja arvatud selle kinnituskoht);

c) puudutada keha, jala või käega kõrvalisi esemeid, kasutades neid toena;

d) asetada püssilaadi riidehõlma alla;

e) püstitada varjeid, mis ei võimalda jälgida laskurit ja loovad ühtlasi täiendava kaitse tuule, päikese ja sademete eest;

f) nihkuda laskmiseks ettepoole tulejoont.

115. Laskevõistlused algavad ja lõpevad määratud ajal kohtunike käskluste (signaalide) järgi.

116. Laskeaeg teatatakse kohtunike poolt enne harjutuse täitmisele asumist ja arvestatakse käsklusest «Tuld!» kuni käskluseni «Lõpp!». Ilmuvate märkide pihta laskmisel arvestatakse aega märgi täieliku ilmumise momendist kuni kadumise algmomendini.

Aja arvestamisel kasutatakse kolme kella, kiirlaskmistel kolme stopperit. Lahkuminekute puhul kellade ja stopperite juures jäetakse kõrvale suurim ja väikseim aeg ning arvestatakse faktiliseks ajaks kolmanda kella või stopperi aeg. Kui liikuvate või ilmuvate märkide pihta laskmisel kasutatakse automaatseadeldisi, siis kontrollitakse mehhanismide töö täpsust perioodiliselt kolme stopperiga.

Seadeldis loetakse võistluskõlblikuks, kui selle töötamisel kõrvalekalle määratud ajast pole suurem kui 0,2 sek.

117. Tuld lubatakse võistlustel avada ainult tulejoonel tulejoone vanemkohtuniku käskluse või signaali järgi, milleks antakse ettevalmistus- ja täitekäsklused. Ettevalmistuskäsklusteks on «Valmis olla!» ja «Laadida!» Täitekäskluseks on «Tuld!» või kindlaksmääratud signaal. Käskluse järel «Valmis olla!» on võistlejal õigus võtta sisse laskeasend. Laadida on lubatud relva ainult käskluse «Laadida!» järel. Olles veendunud võistlejate valmisolekus, annab kohtunik käskluse «Tuld!», mille järel lubatakse alustada laskmist.

Ilmuvate ja liikuvate märkide pihta laskmisel on käskluseks «Tuld!» märgi ilmumine.

Laskmisel eelneva jooksuga on lubatud avada tuld pärast jõudmist tulejoonele.

118. Tule lõpetamiseks antakse käsklus «Lõpp!» või signaal (vile, kellalöök jne.).

Ilmuvate ja liikuvate märkide pihta laskmisel on käskluseks «Lõpp!» märgi pöördumine serviti või selle varjumine.

119. Pärast käsklust «Lõpp!» on laskur kohustatud laskmise lõpetama, relva tühjaks laadima ja asetama selle tulejoonele avatud luku või vabastatud vinnaga.

120. Võistluskude iga seeria on võistleja kohustatud sooritama lahkumata oma tulepositsioonilt, s. o. kohalt tulejoonel, mis on eraldatud laskurile harjutuse täitmiseks.

121. Harilikuks seeriaks laskmisel loetakse 10 võistluslasku. Üksikutes harjutustes on seerias lubatud teistsugune arv laskusid vastavalt harjutuse täitmise tingimustele.

122. Proovilasud on lubatud vastavalt harjutuse täitmise tingimustele nii harjutuse täitmise algul kui ka võistlusseeriate vahel, välja arvatud harjutuste täitmisel, kus proovilaskude sooritamiseks on eraldatud eri aeg.

Märkus. Aeglaseks laskmiseks nimetatakse laskmist, kus lasu jaoks antakse vähemalt 1 min. Aeglane laskmine toimub harilikult musta südamikuga märki.

Kiirlaskmisteks nimetatakse laskmisi, kus igaks lasuks lubatud aega mõõdetakse sekundites või sekundi murdosades.

Kiirlaskmisel kasutatakse harilikult kontuurmärke.

123. Iga lask võetakse arvesse ja selle kordamine ei ole lubatud, sõltumata sellest, kas lask on sooritatud laskuri tahtel või mitte, välja arvatud juhud, mis on ette nähtud paragrahvis 43.

V. LASKEHARJUTUSTE TÄITMISE TINGIMUSED JA KORD

§ 33. HARJUTUSED ARMEE TEENISTUSPÜSSIST

Laskmine lahtise sihikuga

Harjutus nr. 1 (AB-1). Laskmine lamades-asendist, 10 lasku, distantis 100 m. Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aega proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 2 (AB-2). Laskmine lamades-asendist, 10 lasku, distantis 300 m. Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märk nr. 3. Laskude arv 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aega proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 3 (AB-6). Laskmine lamades-asendist, 20 lasku, distantis 300 m. Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märgid nr. 3 või 9-a. Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku, kahes seerias à 10 lasku. Aega proovilaskudeks — 10 min., võistluslaskudeks — 20 min. 10-lasulisele seeriale.

Märkus. 1. Harjutuste numbrid on näidatud vastavalt üleilulisele ühtsele spordiklassifikatsioonile.

2. Klassifikatsioonivõistlustel III spordijärgu normatiivide täitmisel võib harjutusi sooritada toe kasutamisega, kuid sel juhul on püssirihma kasutamine keelatud.

Harjutus nr. 4 (AB-3). Laskmine lamades-asendist, 5+5 lasku (kiirlaskmine), distantis 300 m. Lastakse: esimene 5-lasuline seeria toeta, püssirihma kasutamisega, teine 5-lasuline seeria toelt, püssirihma kasutamata. Märk nr. 9-a. Laskude arv: 10 võistluslasku, proovilasud pole lubatud. Aega 5-lasuliseks seeriaks — 30 sek.

Kohtuniku käskluse «Laadida!» järel laeb laskur lamades-asendis relva ja langetab püssikaba alusmatile. 5 sekundit enne täitekäskest «Tuld!» antakse käskest «Tähelepanu!». Käskluse «Tuld!» järel sooritab laskur tuge kasutamata 5 lasku. Teine seeria täidetakse samuti kui esimene, kuid kasutatakse tuge. Võistlustel asuvad harjutust üheaegselt täitma vähemalt viis laskurit.

Harjutus nr. 5 (AB-4). Laskmine kolmest asendist, 30 lasku (3×10), distants 300 m. Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist (märkitud järjekorras). Märk nr. 3. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist. Aeg — 2 tundi (proovilaskudeks — 6 min. kolmele lasule, võistluslaskudeks — 20 min. 10-lasulisele seeriale).

Märkus. Proovi- ja võistluslaskude vahel (5 kuni 10 min.) ning üleminekul ühest asendist teise tekkinud vaheajad kuuluvad harjutuse täitmiseks lubatud üldaja — 2 tunni sisse.

Harjutus nr. 6 (AB-5). Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20), distants 300 m. Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist (järjekord vaba). Märk nr. 3. Laskude arv: 6 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes 10-lasulises seerias. Aeg — 3 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus «Duell-laskmine». Võistkondlik harjutus eelneva jooksupuuga ja laskmisega lamades-asendist, distants 300 m. Märk nr. 6 — kontuur (kummaski kõrvuti asuvas sektoris 5 märki). Laskude arv: piiramata. Aeg — mitte üle 30 sek.

Kohtuniku väljakutsel tulevad tulejoonest 25 m kaugusel asuvale stardijoonale kaks 5-liikmelist võistkonda. Varjendist ilmuvad kahes sektoris 10 märki. Sektorite vahe- maa 5—7 m (eraldatud lipuga). Märkide kaugus üksteisest 1,5—2 m.

Käskluse järel «Start!» heidavad laskurid maha, nii et küünarnukid, põlved ja rind puudutavad maad. Relv on laadimata, lukk suletud, vinn vabastatud. On keelatud ületada küünarnukkidega stardijooni.

Kohtunik annab käskluse «Tähelepanu!» ja mõne sekundi järel uue käskluse «Marss!».

Kohtuniku käskluse (signaali) «Marss!» järel jooksevad laskurid tulejoonele, laevad relva, heidavad maha (või heidavad maha ja laevad relva) ning tulistavad oma sektori märke.

Ühe või mitme laskuri enneaegsel (enne signaali) startimisel saavad süüdlased hoiatuse ja starti korratakse. Startimise teistkordsel rikkumisel ühes ja samas jooksus võetakse nendelt laskuritel õigus osavõtuks antud jooksust, teistele võistlejatele aga korratakse starti.

Laskuritel on keelatud jooksu ajal vahetada kohti ja avada lukku enne tulejoonele jõudmist (tulejoone laius 3 m). Selle nõude rikkumisel kaotab laskur õiguse laskmiseks antud jooksus.

Tabatud märk langetatakse viivitamatult.

Märgi langetamisel ühes sektoris loetakse teise sektori laskur, kelle järjekorranumber vastab tabatud märgile, «rivist» väljalangenuks ja kontrollkohtunik ei luba tal jätkata laskmist ega edasi anda oma padruneid teistele võistlejatele. Laskur, kes ei täitnud kontrollkohtuniku korraldust, saab hoiatuse ja juhul, kui antud võistkond võitis jooksu, määratakse ümberjooks, millest hoiatuse saanud laskur osa ei võta.

Kontrollkohtuniku või teenindava meeskonna süü läbi tekkinud eksituste puhul, mis mõjutasid jooksu tulemust, määratakse ümberjooks. Kui märk langetati märgi varda tabamisel, siis peab selle asemele tõstetama maleruudustiku värvi näitekepp ja jooksu korratakse.

Harjutust «Duell-laskmine» võib läbi viia igasuguse arvu võistkondadega. Võistlused viiakse läbi ringsüsteemis (iga meeskond kohtub jooksudes järjekorras kõigi teiste meeskondadega). Suure arvu võistkondade osavõtu puhul viiakse võistlused läbi võistkondade jaotamisega gruppidesse.

Võistkonnad, kes saavutasid gruppides esimese, teise jne. koha, kohtuvad omavahel vastavalt saavutatud kohjadele: esimene esimesega, teine teisega jne.

Tulejoonele jooksmisel on lubatud püssirihma asetamine tugikäele. Kontrollkohtunik asub tulejoonel laskuri taha vasakule ja kui laskur langeb võistlusest välja, asetab käe laskuri paremale õlale. Pärast laskmist on kontrollkohtunik kohustatud kontrollima, kas laskuri relv on tühjakas laetud. Seejärel lubab ta laskuril tulejoonelt lahkuda.

Võistkond, kes tabas kõik oma sektori märgid esime-

sena, loetakse võitjaks. Võitjale registreeritakse aeg, mille ta kulutas stardi algusest kuni viimase märgi langetamise alguseni. Teisele meeskonnale arvestatakse kaotus.

Aeg fikseeritakse kolme stopperiga selleks määratud kohtunike-ajamõõtjate poolt ja kantakse protokollile.

Kui 30 sekundi jooksul ei saavutanud võitu kumbki meeskond, arvestatakse kaotus mõlemale.

Laskmine optilise sihikuga vintpüssist

Harjutus nr. 1

Märk nr. 1 — jooksev kuju (märkleht nr. 8-a), mis liigub 12 m laiusel rindel 5 korda, kiirusega 3 m/sek. ja vaheaegadega 8—10 sek., paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 280—320 m.

Märk nr. 2 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 45 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 560—600 m.

Märk nr. 3 — peakuju (märkleht nr. 5-a), mis liigub 9 m laiusel rindel 6 korda kiirusega 1,5 m/sek. vaheaegadega 8—10 sek. paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 180—220 m.

Märk nr. 4 — rinnakuju (märkleht nr. 6) ja peakuju (märkleht nr. 5), mis ilmuvad üheaegselt 6 korda katte varjust, mille laius on 2 m. Märk ilmub 3 sekundi jooksul, jääb liikumatuks 5 sek. ja kaob kiiresti. Kaugus märgini 320—350 m.

Harjutus nr. 2

Märk nr. 1 — jooksev kuju (märkleht nr. 8-a), mis liigub 12 m laiusel rindel, 5 korda kiirusega 3 m/sek. ja vaheaegadega 8—10 sek., paremalt vasakule ja vasakult paremale. Kaugus märgini 280—320 m.

Märk nr. 2 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 45 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 560—600 m.

Märk nr. 3 — kuulipilduja (märkleht nr. 10), ilmub üks kord 60 sekundiks. Märgi ilmumist saadab varjendist laskmine paukpadrunitega. Kaugus märgini 420—450 m.

Märk nr. 4 — kaheksa jooksvat kuju (märkleht nr. 8), mis ilmuvad üks kord 30 m laiusel rindel 60 sekundiks. Kaugus märgini 250—300 m.

Aeg harjutuse täitmiseks määratakse kindlaks märkide ilmumisega, kuid mitte üle 10 min. pärast käsklust «Edasi!». Padrunite arv harjutuseks — 20. Harjutuse alustamisel asuvad padrunid padrunitaskus.

Harjutuste täitmise tingimused ja kord. Harjutust täidavad kaks laskurit: üks tulistab, teine on vaatleja. Harjutuse täitmine arvestatakse ainult sellele, kes laseb.

Maskeerimisnõuete täitmine on kohustuslik. Laskurid asuvad tulejoonest umbes 60 m kaugusele ja valmistuvad kohtuniku käsklusel roomamiseks. Üks neist laeb relva ja asetab päästiku kaitsevinna. Käskluse «Edasi!» järel alustab ta roomates edasiliikumist. Vaatleja teostab vaatlust ja liigub edasi laskuri korraldusel. Kui laskur läheneb tulejoonele, käsib kohtunik näidata esimest märki. Laskur avab iseseisvalt tule. Tabatud märk, pööreldes oma telje ümber, kaob iga kord varjendisse. Pärast märgi nr. 1 tabamist laeb laskur uuesti relva, misjärel kohtunik annab käsu näidata märki nr. 2, mille pihta laskur avab jälle tule iseseisvalt.

Pärast märgi nr. 2 tabamist annab kohtunik teistkordselt käskluse «Edasi!», mille järel laskur on kohustatud pärast relva laadimist ja päästiku kaitsevinnastamist liikuma 100—120 m edasi ja asuma uuele tulejoonele. Vaatleja liigub uuesti laskuri korraldusel edasi ja teostab vaatlust temale juhutatud sektoris.

Pärast tulejoonele asumist antakse signaal märgi nr. 3 ning selle tabamise järel märgi nr. 4 näitamiseks.

Harjutuses nr. 2 ilmub märk nr. 4 15 sek. hiljem kui märk nr. 3. Iga märk kaob pärast seda, kui selles on normatiivides ettenähtud arv tabamusi. Kui kas või ühes märkidest on normatiivides ettenähtud nõuetest vähem tabamusi, katkestatakse harjutuse edasine täitmine.

Harjutus lamades-asendist 20 lasku, distantants 600 m

Laskmine toimub toeta, püssirihma kasutamisega. Märk nr. 3. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku kahes 10-lasulises seerias. Aeg — 45 min., proovilaskudeks — 10 min.

§ 34. HARJUTUSED VABAPÜSSIST

Harjutus nr. 7 (ПБ-5). Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20), distantis 300 m. Laskmine toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist, laskest poolt valitud järjekorras. Üleminek ühelt asendilt teisele on lubatud ainult vastava asendi seeriatega lõpetamisel. Märk nr. 3. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluskasku igast asendist, kahes seerias — à 10 lasku märklehte. Aeg — 3 tundi 30 min. (kokku proovi- ja võistluskaskudeks).

Harjutus nr. 8 (ПБ-6). Laskmine kolmest asendist, 120 lasku (3×40), distantis 300 m. Laskmine toimub püsti-, põlvelt- ja lamades-asendist, laskest poolt valitud järjekorras. Üleminek ühelt asendilt teisele on lubatud ainult vastava asendi seeriatega lõpetamisel. Märk nr. 3. Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluskasku igast asendist, neljas seerias — à 10 lasku. Aega laskmiseks — 6 tundi 30 min. (kokku proovi- ja võistluskaskudeks).

Harjutuse lahus täitmisel on asenditele määratud järgmine aeg:

laskmisel püstiasendist — 2 tundi 15 min.,

laskmisel põlvelt-asendist — 2 tundi 00 min.,

laskmisel lamades-asendist — 1 tund 45 min.

Harjutus nr. 9 (ПБ-1). Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, distantis 100 m. 20 üksik- ja 10 paarislasku. Lastakse püstiasendist. Märk «Jooksev hirv». Üksiklaskude arv 20 — kahes kümnelasulises seerias (10 + 10). Paarislaskude arv 10 — kahes viielasulises seerias (5 + 5). Iga seeria eel on lubatud lasta 2 üksikut proovilasku.

Üksik- ja paarislasud sooritatakse ühest ja samast relvast.

Harjutus nr. 10 (ПБ-4). Laskmine märgi «Jooksev hirv» pihta, distantis 100 m. 50 üksik- ja 25 paarislasku. Lastakse püstiasendist. Märk nr. 12 «Jooksev hirv». Üksiklaskude arv 50 — kolmes seerias (20 + 20 + 10). Iga seeria eel on lubatud lasta 2 üksikut proovilasku. Paarislaskude arv 25 — kolmes seerias

(10 + 10 + 5). Iga paarislaskude seeria eel on lubatud lasta 2 paarisproovilasku. Üksik- ja paarislasud sooritatakse ühest ja samast relvast.

Harjutuse täitmise kord. Kohtuniku käsklusele «Laadida!» laeb laskur tulejoonel relva, võtab sisse laskeasendi ja hoiab relva, langetades püssikaba vastu puusa, nii et see oleks käsivarre alt nähtav. Laskur, olles valmis, teatab kohtunikule: «Valmis!». Seejärel annab kohtunik käskluse «Tuld!» ja käsib alustada märgi «Jooksev hirv» liikumist.

Märgi «Jooksev hirv» esimene jook algab paremalt. Märk läbib 23 m laiuse lahtise ala (akna) 4 sekundiga, liikudes kiirusega umbes 6 m/sek.

Aega arvestatakse kogu märgi nähtavale ilmumise momendist kuni hirvekujundi pea varjumise momendini.

«Hirve» sarvede ilmumisel valli tagant on laskuril lubatud relv õlga võtta ja alustada sihtimist. Ajal, mil märk läbib lahtise ala, sooritab võistleja lasu (paarislaskude puhul — 2 lasku). Pärast lasku toimub tabamuse väärtuse ja koha näitamine ning seejärel riputatakse näitekepp demonstratsioonimärgi juures olevale konksule, mis ongi märgi liikumise alustamise signaaliks. Mingisuguseid täiendavaid käsklusi ei anta.

Määratud laskudeseeria sooritatakse vaheajata. Pärast proovilaskude sooritamist võib laskur paluda teha väikse vaheaja paranduse tegemiseks sihtimisseedeldises.

Kui seeria lõpetamiseni on jäänud veel kaks märgi jooksu, teatab kohtunik: «On jäänud kaks jooksu».

Kui märk hakkas liikuma tagurpidi või mitte õigelt poolt, tühistatakse see märgi jook. Uus jook korratakse ka sel juhul, kui laskur sooritas lasu.

Kui tekkis tõrge või rike relvas, peab laskur asetama relva kõrvale, puudutamata selle mehhanisme, ja teatama «Tõrge!» ning astuma kaks sammu tagasi.

Kohtunik katkestab harjutuse laskuri relva ülevaatamiseks.

Kui laskuri avaldus on põhjendatud, korratakse märgi jooksu. Kui avaldus osutub põhjendamatuks (vt. p. 164), loetakse lasuta märgi jook möödalasuks.

Tõrke või pidurduse puhul laskmises korratakse märgi jooksu.

Kui laskur ei suuda kõrvaldada relva riket ja jätkata laskmist 5 min. jooksul, määrab kohtunik talle aja lask-

mise jätkamiseks ning harjutuse täitmisele lubatakse järgmine järjekorras olev laskur.

Kui pidurdus (tõrge) tekkis paarislaskmise teisel lasul mitte laskuri süü tõttu, siis esimese lasu tulemust ei arvestata ja märgi jooksu korratakse.

Kui pidurdus (tõrge) tekkis laskuri süü tõttu, siis esimene lask kuulub arvestamisele, teine aga loetakse möödalaskuks.

Kui laskur pidurduse (tõrke) puhul laeb relva uuesti ja sooritab lasu, siis lask arvestatakse.

§ 35. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST VABAPÜSSIST

Harjutus nr. 11 (MB-3). Laskmine lamades 50 ja 100 m distanttsilt, 60 lasku ($30 + 30$). Laskmine toimub lamades, toeta, püssirihma kasutamisega. Märk: 50 m — nr. 7-M, 100 m — nr. 4-M. Laskude arv: 10 proovi- ja 30 võistluslasku kummaltki distanttsilt. Aeg — 1 tund 20 min. kummalegi distantstile (kokku proovi- ja võistluslaskudeks). Laskmise järjekord: algul lastakse 50 m ja seejärel 100 m distanttsilt. 50 m distanttsilt lastakse igasse märklehte 2 lasku, 100 m distanttsilt aga 5 lasku.

Harjutus nr. 12 (MB-5). Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20), distantts 50 m. Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist, märgitud järjekorras. Märk nr. 7-M. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, 2 lasku märklehte. Aeg — 3 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks); lamadesasendist — 50 min., põlveltasendist — 60 min. ja püstiasendist — 1 tund 10 min.

Harjutus nr. 13 (MB-6). Laskmine kolmest asendist, 120 lasku (3×40), distantts 50 m. Laskmine toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist, laskuri poolt vabalt valitud järjekorras. Märk nr. 7-M. Laskude arv: 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, 2 lasku märklehte. Üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks — 6 tundi 30 min. Harjutuse lahus täitmisel on asenditele määratud järgmine aeg:

lamades-asendist — 1 tund 45 min.,
põlvelt-asendist — 2 tundi,
püstiasendist — 2 tundi 15 min.

Harjutuste MB-5 ja MB-6 laskmisel vintpüssidest, kui varjendi puudumisel märklehtede vahetamine on raskendatud, määratakse eraldi aeg proovi- ja võistluslaskude sooritamiseks igast asendist.

Laskmisel lamades: 5 proovilasuks — 7 minutit ja 10-lasuliseks võistlusseeriaks — 15 minutit.

Laskmisel põlvelt: 5 proovilasuks — 10 minutit ja 10-lasuliseks võistlusseeriaks — 20 minutit.

Laskmisel püsti: 5 proovilasuks — 12 minutit ja 10-lasuliseks võistlusseeriaks — 25 minutit.

Lastakse 5 lasku märklehte.

§ 36. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST SPORDIPÜSSIST

Harjutus nr. 14 (MB-1). Laskmine lamades-asendist, 10 lasku, distants 25 m. Kasutatakse püssirihma. Märk nr. 6. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 15 (MB-2). Laskmine lamades-asendist, 10 lasku, distants 50 m. Laskmine toimub lamades, toeta, püssirihma kasutamise¹. Märk nr. 7-M. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg: proovilaskudeks — 5 min., võistluslaskudeks — 15 min.

Harjutus nr. 17 (MB-4). Laskmine kolmest asendist, 30 lasku (3×10), distants 50 m. Laskmine toimub lamades, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Märk nr. 7-M. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist, 5 lasku märklehte. Aeg: 2 tundi, 3 proovilasule — 6 min., 10-lasulisele võistlusseeriale 20 min. Vaheajad laskmisel proovi- ja võistluslaskude vahel ning üleminekul ühelt asendilt teisele (5—10 min.) kuuluvad üldaja — 2 tunni — sisse.

---

¹ Klassifikatsioonivõistlustel võib III spordijärgu normide täitmisel kasutada tuge. Sel juhul aga on püssirihma kasutamine keelatud.

Harjutus nr. 18 (MB-5). Laskmine kolmest asendist, 60 lasku (3×20), distantis 50 m. Laskmine toimub lamades, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Märk nr. 7-M. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist. Aeg: 3 tundi, lamades-asendist — 50 min., põlvelt-asendist — 60 min., püstiasendist — 1 tund 10 min. (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus «Duell-laskmine». Võistkondlik harjutus jooksu ja laskmisega lamades-asendist, distantis 100 m. Märk nr. 5-a (kummaski kõrvuti asuvas sektoris 5 märki). Laskude arv piiramata. Aega laskmiseks mitte üle 30 sek. Harjutuse täitmise kord on sama mis laskmisel armee vintpüssist (vt. harj. «Duell-laskmine», § 33).

§ 37. HARJUTUSED ARMEE TEENISTUSPÜSTOLIST-REVOLVRIST

Harjutus nr. 19 (ПП-1). Laskmine musta südamikuga märklehte, 10 lasku, distantis 25 m. Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluslaskudeks — 20 min.

Harjutus nr. 20 (ПП-3). Laskmine musta südamikuga märklehte, 20 lasku, distantis 50 m. Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 5 proovi- ja 20 võistluslasku (kahes seerias, 10 lasku märklehte). Aeg: proovilaskudeks 10 min., võistluslaskudeks — 15 min. 10-lasulisele seeriale.

Harjutus nr. 21 (ПП-4). Laskmine musta südamikuga märklehte, 30 lasku, distantis 25 m. Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: proovilaskudeks — 8 min., viielasulistele võistlusseeriatele — 6 min. Vaheaeg võistlusseeriade vahel 3—5 min. märklehtede vahetamiseks ja relva ümberlaadimiseks.

Laskmine algab pärast käsklust «Tuld!».

Püstolit-revolvrit lubatakse laadida kuni 5 padruniga.

Takistuste või tõrgete puhul võib laskur kõrvaldada rikke ja proovida lasta kas sama või teise padrunita kindlaksmääratud aja vältel.

Kui laskur soovib saada lisa-aega, siis tuleb tal pärast naaberlaskurite poolt laskudeseeria lõpetamist esitada tõrkepadrunid või korratu relv kohtunikule. Kohtunik, veendunud laskuri avalduse põhjendatuses, annab talle lisa-aja arvestusega 1 minut lasule, kuid iga tõrke või takistuse puhul karistatakse laskurit 2 silmaga. Neil juhtudel, kui laskur on sunnitud püstoli-revolvri purunemisel jätkama laskmist teisest relvast või teises vahetuses, võib ta nõuda täiendava seeria proovilaske.

Harjutus nr. 22 (ПП-2). Laskmine silueti pihta, 30 lasku, distantis 25 m. Laskmine toimub püstiasendist vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 — siluett. Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg proovi- ja võistluslaskudeks — 3 sek. lasule. Pärast iga lasku märk varjub 7 sekundiks.

Harjutuse täitmise kord on järgmine: pärast kohtuniku käsklust «Laadida!» laeb laskur relva 5 padrunita ja valmistub laskmiseks, hoides kätt koos relvaga allapoole, umbes 45° nurga all vertikaalile.

Niipea kui laskur teatab kohtunikule «Valmis!», kaob märk 7 sekundiks ja ilmub 3 sekundiks. Edaspidi ilmub märk iga 7 sekundi järel. Igakordsel silueti ilmumisel võib laskur sooritada ühe lasu.

Proovilaskude sooritamise kord on sama mis võistluslaskude puhul.

Silueti igakordse ilmumise eel võtab laskur algasendi, hoides kätt koos relvaga allapoole umbes 45° nurga all vertikaalile.

Keelatud on tõsta relva enne märkide ettepoordumise algust.

Tõrke või mõne muu takistuse puhul on laskur kohustatud relva viivitamatult käest ära panema, puudutamata selle mehhanisme, astuma 2 sammu tagasi ja tõstma käe ning teatama takistusest kohtunikule.

Kui kohtunik pärast relva ülevaatusi veendub, et takistus või tõrge ei olenenud laskurist, lubatakse laskuril lõpetada katkestatud laskudeseeria.

Korduva takistuse või tõrke puhul samas või järgne-

vates seeriates arvatakse katkestatud laskudeseeria tulemustest maha 2 silma.

Kui kohtunik ei teinud kindlaks takistuse põhjust, laetakse relv 5 padrunita ja kohtunik sooritab lasud maapinda. Kui relv töötab, siis arvestatakse, et takistus oli tekkinud laskuri süü läbi ja talle ei anta õigust lasu kordamiseks (vt. p. 157).

Pärast laskudeseeria lõpetamist toimub märklehtede kontroll, tabamuste näitamine ja silmade arvestamine.

Pärast lasketulemuste kandmist protokollile (kontrollkaardile) märgitakse tabamused ära ja kleebitakse kinni.

Harjutus nr. 23 (PII-5). Laskmine musta südamikuga märklehte ja silueti pihta, 60 lasku (30 + 30). Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud käelt. Märgid nr. 4 ja nr. 1. Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriät) musta südamikuga märklehte ja 5 proovi- ning 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriät) silueti pihta. Aeg: musta südamikuga märklehte laskmiseks — 8 min. proovilaskude seeriale ja 6 min. igale võistluslaskude seeriale; silueti pihta — 3 sek. lasule, pärast iga lasku märk varjub 7 sekundiks. Algul lasevad kõik võistlejad märklehtedesse nr. 4 ja seejärel märklehtedesse nr. 1.

Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutustes nr. 21 ja 22.

§ 38. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST VABAPÜSTOLIST

Harjutus nr. 24 (MII-4). Laskmine siluettide pihta, 30 lasku, distantis 25 m. Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 (viis siluettmärki on asetatud üksteise kõrvale, kaugus märklehtede keskpunktide vahel 75 sm). Laskude arv: 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriät). Aeg: 2 seeriät à 8 sek., 2 seeriät à 6 sek. ja 2 seeriät à 4 sek. (toodud järjekorras). Proovilaskude seeriaks antakse aega mitte üle 3 minuti.

Harjutuse täitmise kord. Pärast kohtuniku käsklust «Laadida!» laeb laskur relva viie padrunita, vinnastab päästiku ja võtab sisse algasendi — hoiab relva allapoole umbes 45° nurga all vertikaalile. Märgid

seisavad küljeti laskuri poole. Kui laskur teatab kohtunikule «Valmis!», peavad mitte varem kui 2 sekundi ja mitte hiljem kui 4 sekundi möödumisel ilmuma 5 märki. Aega arvestatakse märgi ilmumise algusest kuni märgi varjumise alguseni.

Laskur peab laskma iga märgi pihta ühe lasu. Kätt koos relvaga on lubatud tõsta pärast märgi pöördumise algust.

Ettevalmistumiseks järgmisele seeriale antakse aega kuni 3 min., arvates käsklusest «Laadida!». Kui laskur sihilikult pidurdab laskmist, teeb kohtunik talle hoiatuse, kuid iga järgneva pidurdamise eest karistatakse laskurit 2 silmaga.

Pärast laskudeseeria lõpetamist toimub märklehtede kontroll, tabamuste näitamine ja silmade arvestamine. Pärast lasketulemuste kandmist protokollile ja kontrollkaaridile märgitakse tabamused ja kleebitakse kinni.

Iga siluettide ilmumise eel peab laskur võtma algasendi.

Tõrke või takistuse puhul on laskur kohustatud viivitamatult, mehhanisme puudutamata relva lauale asetama, astuma kaks sammu tagasi ja käe tõstega teatama kohtunikule takistusest.

Kui kohtunik pärast relva ülevaatust on veendunud, et tõrke või takistuse tekkimises polnud süüdi laskur, lubatakse viimasel laskudeseeriat korrata.

30-lasulises osas seeriade kordamist takistuste tõttu üle 2 korra ei lubata.

Harjutus nr. 25 (МП-5). Laskmine siluettide pihta, 60 lasku, distantis 25 m. Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud käelt. Märk nr. 1 (viis siluettmärki). Laskude arv: kahes osas, à 5 proovi- ja 30 võistluslasku. Harjutus koosneb kahest ühesugusest osast. Iga osa koosneb ühest proovilaskude ja 6 võistluslaskude seeriast. Seerias on 5 lasku — üks igasse märklehte. Aega proovilaskude seeriaks kuni 3 min., võistluslaskudeks — 2 seeriat à 8 sek., 2 seeriat à 6 sek. ja 2 seeriat à 4 sek. (toodud järjekorras).

Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses nr. 24.

Kui võistlused suure osavõtjate arvu tõttu harjutuses МП-5 peetakse kahel päeval, siis laskmise järjekorda teisel päeval muudetakse. Teise osa laskmisel alustab laskmist keskmise vahetuse laskur.

Harjutus nr. 26 (MII-3). Laskmine musta südami-
kuga märklehte, 30 lasku, distantis 50 m.
Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud
käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 9 proovi- ja 30 võistlus-
lasku (10 lasku märklehte). Aeg — 1 tund 30 min. (üld-
aeg proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutus nr. 27 (MII-6). Laskmine musta südami-
kuga märklehte, 60 lasku, distantis 50 m.
Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud
käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 15 proovi- ja 60 võistlus-
lasku (10 lasku märklehte). Aeg — 3 tundi (üld-
aeg proovi- ja võistluslaskudeks).

§ 39. HARJUTUSED VÄIKSEKALIIBRILISEST SPORDIPÜSTOLIST

Harjutus nr. 28 (MII-1). Laskmine musta südami-
kuga märklehte, 10 lasku, distantis 25 m.
Laskmine toimub püstiasendist, vabalt väljasirutatud
käelt. Märk nr. 4. Laskude arv: 3 proovi- ja 10 võistlus-
lasku. Aeg: proovilaskudeks — 6 min., võistluslaskudeks
— 20 min.

Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses nr. 22.

§ 40. VÕISTLUSMÄÄRUSTE JA -TINGIMUSTE RIKKUMINE

124. Kui laskur rikub võistlusmäärusi või käitub distsi-
plineerimatult ja segab oma tegevusega teisi laskureid,
siis võidakse talle määrata distsiplinaarkaristus kuni võist-
lustest eemaldamiseni.

125. Kui laskuri asend või tema riietus ei vasta kind-
laksmääratud nõuetele, tehakse talle hoiatus.

Nende nõuete teistkordsel rikkumisel katkestab koh-
tunik laskuril laskmise, kuni ta likvideerib nõueterikku-
mise ja karistab teda 2 silmaga.

126. Kui laskur rikub sihilikult võistlusmäärusi (vt.
p. 37 ja 51), siis kõrvaldatakse ta võistlustest ja tema
lasketulemused annulleeritakse.

127. Kui kohtunikekogu teeb kindlaks, et võistleja rikub
ettekavatsetult võistlusmääruste nõudeid, mis puudutavad
lasketingimuste korda, harjutuste täitmist, relva ja riie-

tuse kasutamist, võib kohtunikekogu annulleerida tema lasketulemused ja kõrvaldada laskuri nii individuaal- kui ka võistkondlikest võistlustest.

128. Lasu eest laskeväljal väljaspool tulejoont kõrvaldatakse laskur võistlustest.

129. Lasu eest tulejoonel enne käsklust «Laadida!» kõrvaldatakse laskur antud harjutuse täitmiselt.

130. Liigse proovilasu eest arvatakse järgmise võistluskaskude seeria silmade summast karistuseks maha 2 silma.

Liigse võistluskasku eest, vaatamata sellele, kas see tabas või ei tabanud võistleja märklehti, arvatakse antud seeriast maha parem tabamus.

131. Lask pärast käsklust «Laadida!», kuid enne käsklust «Tuld!», arvestatakse möödalasuks ja kontrollkaardile märgitakse «0». Lasu eest pärast käsklust «Lõpp!» võetakse antud seeria võistluskaskudest maha parem tabamus.

132. Proovilaskude puhul lasu eest enne käsklust «Tuld!» või pärast käsklust «Lõpp!» arvatakse võistlusseeriast karistuseks maha 2 silma.

133. Harjutustes ilmuvate ja liikuvate märkide pihta sooritatud lask enne märgi ilmumist ja pärast märgi varjumist loetakse möödalasuks.

134. On keelatud tõsta relva sihtimiseks: laskmisel püstolitest-revolvritest silueti pihta enne märkide ettepöördumise algust; laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta enne «hirve» sarvede nähtavale ilmumist varjendi tagant; enne käsklust «Tuld!» kiirlaskmisel armee teenistuspüssist.

Selle määruse esmakordse rikkumise eest avaldatakse laskurile hoiatus, kuid iga korduva rikkumise eest karistatakse võistlejat 2 silmaga. Kiirlaskmisel 5 siluetele ja laskmisel vintpüssist 300 m distantsil laskudéseeria annulleeritakse ja sooritatakse ümberlaskmine.

135. Kui silueti pihta laskmisel armee- või väiksekaliibrilisest püstolist laeb võistleja püstoli-revolvri enam kui 5 padrunit, karistatakse teda 2 silmaga. Teistel juhtudel võib püstol-revolver olla laetud suurema arvu padrunitega, kuid sellest peab laskur enne teatama kohtunikule.

136. Kui laskmisel väiksekaliibrilisest püstolist 5 silueti pihta sooritab laskur mitu lasku ühte märklehte, siis arvestatakse selles üks parem tabamus ja teised lasud loetakse möödalaskudeks.

137. Kui määratud ajaga on sooritatud vähem laskusid, kui see on lubatud harjutuse tingimustes, loetakse kõik sooritamata lasud möödalaskudeks.

§ 41. LASKURITE ASENDAMINE

138. Võistleja äkilisel haigestumisel, mis ei võimalda tal jätkata võistlusharjutust (arsti otsuse põhjal), lubatakse haigestunud laskurit asendada teise laskuriga, kes ei ole täitnud seda harjutust. Laskur, kes jätkab alustatud harjutust, ei saa sel juhul mingisuguseid täiendavaid soodustusi.

Lahkunud laskuri ja teda asendanud laskuri summaarne lasketulemus arvestatakse ainult võistkondlikku arvestusse.

139. Võistkondlikes harjutustes võistlejat, kes on kõrvaldatud võistlustelt määruste rikkumise pärast, selles harjutuses varulaskuriga ei asendata.

§ 42. VAHEAJAD LASKMISEL

140. Üle ühe minuti kestnud vaheajad laskmisel, milles pole süüdi võistleja (märgi või seadmete korratus, õnnetusjuhtum jms.), võetakse tulejoone kohtuniku poolt arvesse kui sunnitud vaheajad ja võistlejatele antakse täiendav aeg, mis on võrdne sunnitud vaheajaga.

Sunnitud vaheaja tõttu kiirlaskmistel katkestatud seeria annulleeritakse ja laskurile antakse õigus seda korrata.

141. Võistleja süü läbi võistlustel tekkinud vaheaegu, samuti korratu relva või padrunite tõttu tekkinud vaheaegu ei loeta sunnitud vaheaegadeks ja täiendavat aega võistlejale ei anta, välja arvatud takistused ja tõrked kiirlaskmistel.

§ 43. EKSLILASUD JA LASKMISE KORDAMINE

142. Lask, mis on ekslikult lastud võõrasse märklehte, arvestatakse 2-silmalise karistusega.

Kui võõrasse märklehte sooritatud lasu väärtust ei ole

võimalik kindlaks määrata, siis liigse tabamuse olemasolul märklehes arvestatakse vea sooritanud laskurile väiksema väärtusega tabamus märklehes olevatest tabamustest ja arvatakse karistuseks maha 2 silma.

143. Kui võistleja ei sooritanud ühtegi lasku, kuid tema märklehte tekkis tabamus, siis kontrollkohtunike olemasolu korral see annulleeritakse.

144. Kui kontrollkohtuniku olemasolu korral laskur sooritas esimese lasu uude märklehte, kuid märklehte tekkis korraga kaks tabamust, võib laskurile lugeda tabamuse, mis on kaugemal märklehe keskpunktist. Juhul kui võistleja ei nõustu sellega, annulleeritakse mõlemad tabamused ja võistlejale antakse õigus sooritada uus lask annulleeritud lasu asemel, kusjuures laskur võib nõuda täiendavat aega selle lasu sooritamiseks.

Signalisatsioonisüsteemi ja iga tabamuse kinnikleepimise võimaluse puhul kehtib määrus iga lasu kohta.

145. Kui laskuri märklehes leidub suurem arv tabamusi, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes ja üleliigsed tabamused on tehtud teise laskuri poolt (kohtunike poolt kindlaks tehtud), võib laskurile arvestada väiksema väärtusega tabamused. Kui laskur ei nõustu sellega, annulleeritakse antud märkleht ja talle antakse õigus annulleeritud asemel sooritada uued lasud. Samuti antakse talle lisa-aeg, arvestades keskmise aja lasule. Sel juhul arvestatakse võistlejale tema poolt saavutatud uus tulemus, kuid mitte kõrgem kui paremate annulleeritud tabamuste silmade summa.

146. Kui kontrollkohtunike puudumisel laskuri märklehes oli rohkem tabamusi, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes, arvestatakse laskurile väiksema väärtusega tabamused.

Juhul kui märklehtedes on rohkem kui 50% üleliigseid tabamusi, kuid puuduvad tabamused teise laskuri märklehtedes, annulleeritakse lasketulemus ja laskurile, kelle märklehtedes leidis üleliigseid tabamusi, antakse õigus annulleeritud asemel sooritada uued lasud. Sel juhul arvestatakse võistlejale tema poolt saavutatud uus tulemus, kuid mitte kõrgem kui paremate annulleeritud tabamuste silmade summa.

147. Kui laskude seeria sooritatakse mitmesse üheaegselt väljapandud märklehte ja võistleja sooritas ühte märklehte eksikombel ühe liigse lasu, teise aga ühe lasu

vähem, siis selle seeria silmade summast arvatakse karistuseks maha üks silm, eksimise puhul kahe lasuga arvatakse karistuseks maha kaks silma jne.

Kui laskur sooritab märklehte liigse lasu temast olenevata põhjustel (ekslikult ei olnud märkleht vahetatud), siis tabamus, mis tekkis märklehte viimasena (kui teostatakse tabamuste kinnikleepimist pärast igat lasku), annulleeritakse, karistust ei määrata ja laskuril lubatakse sooritada korduv lask, milleks antakse lisaaeg vastavalt täidetava harjutuse tingimustele.

Neil juhtumel, kui liigse lasu väärtust, mis on sooritatud märklehte ekslikult ja milles laskur süüdi ei ole, ei ole võimalik kindlaks määrata, arvestatakse märklehel lasketulemus koos liigse tabamusega, kuid järgmisse märklehte sooritab laskur ühe lasu vähem.

148. Kui võistlejale on antud laskmiseks vähem aega, kui see on ette nähtud harjutuse täitmise tingimustes kiirlaskmistel, siis võib võistleja nõuda lasu või laskudeseeria tulemuse annulleerimist, kuid ainult seni, kui tal pole lasketulemused teada.

149. Kui langetati märk või segati laskurit lasu sooritamise hetkel, peab laskur sellest viivitamatult teatama kohtunikule. Sel juhul peab kohtunik annulleerima lasu tulemuse ja andma laskurile võimaluse lasu kordamiseks.

§ 44. RELVA RIKKED

150. Relva osade või mehhanismide purunemise puhul harjutuse täitmise käigus lubab tulejoone kohtunik pärast relva ülevaatust laskuril lahkuda tulejoonelt rikke kõrvaldamiseks. Seejuures ei anta võistlejale mingisuguseid soodustusi (täiendavat aega, proovilaske jms.), välja arvatud laskmised püstolitest-revolvrimest ja laskmised märgi «Jooksev hirv» pihta.

151. Takistuste, tõrgete ja purunemiste korral laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta peab laskur panema relva lauale ja astuma 2 sammu tagasi. Kui kohtunik teeb kindlaks, et takistuse tekkimises ei olnud süüdi laskur, korraldatakse märgi jooksu.

Kui laskur püüdis kohtuniku loata kõrvaldada takistuse või puudutas relva mehhanismi, siis märgi jooksu ei kor-

rata, ja kui laskur ei jõudnud sooritada lasku, arvestatakse talle möödalask.

152. Kui takistus või tõrge juhtus paarislaskude puhul, siis annulleeritakse märgi kordusjooksu andmisel takistuse puhul sooritatud lask.

153. Õiguse märgi «Jooksev hirv» kordusjooksuks takistuse või tõrke puhul saab laskur ainult üks kord võistluskaskude seerias.

Kui laskuril pole võimalik relva rikke tõttu asuda laskmisele 5 minuti jooksul, määrab kohtunik talie aja katkestatud seeria lõpetamiseks ja laskmisele lubatakse järgmine laskur.

154. Kui takistuses oli süüdi laskur, siis märgi jooks, mille juures tekkis takistus, tuleb arvestamisele ja hinnatakse möödalasuna, kuid kõik järgnevad jooksud lubatakse sooritada ning laskurile antakse võimalus seeria lõpetada.

155. Püstolist-revolvrüst musta südamikuga märklehte laskmisel võib laskur takistuste või tõrgete puhul kõrvaldada rikke ja püüda lasku sooritada, kas sama või teise padrunita, määratud aja piirides. Kui laskur soovib saada täiendavat aega, peab ta pärast laskudeseeria lõpetamist naaberlaskurite poolt esitama kohtunikule tõrkepadrunid või rikkis relva. Kohtunik, olles veendunud laskuri avalduse põhjendatuses, annab talle lisa-aja, arvestades ühe minuti lasule, kuid iga tõrke või takistuse puhul karistatakse laskurit seejuures 2 silmaga.

Neil juhtudel, kui laskur on sunnitud püstoli-revolvri purunemise tõttu jätkama laskmist teisest relvast või teises vahetuses, võib ta nõuda täiendava seeria proovilaske.

156. Takistuse või tõrke puhul püstolist-revolvrüst laskmisel silueti pihta peab laskur panema püstoli lauale ja astuma 2 sammu tagasi. Kohtunik, teinud kindlaks, et takistuse (tõrke tekkimises ei olnud süüdi laskur, lubab selle kõrvaldada, relva täiendavalt laadida ja jätkata katkestatud seeriat kohtuniku poolt määratud ajal. Takistuse kordumisel toimib kohtunik samuti, kuid laskurit karistatakse 2 silmaga.

157. Kui takistus (tõrge) tekkis laskuri süü tõttu, pole tal õigust lasku korrata, kuid teised seeriast järelejäänud lasud võib ta sooritada kohtuniku poolt määratud ajal.

158. Takistuste ja tõrgete puhul väiksekaliibrilisest püstolist laskmisel siluettide pihta peab laskur panema püstoli lauale ja astuma 2 sammu tagasi, tõstma käe ja tea-

tama kohtunikule takistusest. Kohtunik teeb kindlaks takistuse põhjuse. Kui viimases polnud süüdi laskur, lubatakse tal laskudeseeriat korrata, kuid kohtunik peab kandma laskudeseeria iga tabamuse väärtuse protokollile (kontrollkaardile).

Kui kordusseeria laskmisel tekkis uuesti takistus, arvestatakse lõpetamata seeria tabamused samuti ja laskurile antakse teine katse.

159. Kui katkestatud või kordusseerias oli möödalask ühest märgist, peab kohtunik kandma selle laskuri kaardile.

Katkestatud laskudeseeria tulemuste lõplikul arvestamisel võetakse arvesse ainult halvemad tabamused igas märgis.

160. Harjutuses või harjutuse osas «30 võistluslasku» ei lubata takistuste tõttu korrata seeriaid üle kahe korra.

161. Kui takistus tekkis laskuri süü tõttu, loetakse kõik sooritamata lasud antud seerias möödalaskudeks.

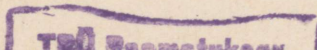
162. Kui püstol avas automaattule ja korratus tekkis pärast neljandat lasku, arvestatakse, et laskur on laskmise lõpetanud ja viies lask loetakse möödalaskuks.

Kui püstol avas automaattule seeria keskel, siis lask, millest algas automaattuli, loetakse kaotatuks ja laskur vastavalt p. 160-le saab õiguse korrata seeriat, kuid lask, millest algas automaattuli, arvestatakse nullina.

163. Tõrkeks või takistuseks, milles laskur pole süüdi, loetakse järgmised juhud:

- a) kui kuul jäi peatuma rauaõõnde;
- b) kui padrunipesas oleval padrunikapslil on lööknõela jälg;
- c) kui padrunikest jäi padrunipessa;
- d) kui padrun, padrunikest, padrunikapsel või mõni muu ese kiilus relva mehhanismi;
- e) kui padrunikest on kinni surutud lukuga;
- f) kui padrun sattus põigiti;
- g) kui murdus lööknõel, vedru või mõni muu luku või etteandva mehhanismi osa, mis viis selleni, et relv ei tööta;
- h) kui pärast lasku järgmine padrun ei läinud padrunipessa;
- i) kui vinn on alla lastud ja magasin riivistatud (välja arvatud iga seeria esimene lask).

164. Takistuseks või tõrkeks ei loeta ning laskuril pole õigust laskmise kordamiseks järgmistel juhtudel:

- a) kui pole vabastatud kaitseriiv;
- b) kui laskur ei lasknud lahti päästikut pärast seda, kui oli sooritatud lask;
- c) kui päästehoob ja lööknõel ei tööta normaalselt, mis on paarislaskude põhjuseks;
- d) kui laskmise ajal kukub välja padrunitalv (magasin);
- e) kui takistus tekkis rikkest, mida laskur võis kergelt märgata ja kõrvaldada;
- f) kui laskur püüdis kõrvaldada takistust kohtuniku loata või puudutas relva mehhanismi enne relva esitamist kohtunikule.

§ 45. LASKETULEMUSTE KINDLAKSMÄÄRAMINE

165. Võistlejate tehnilised lasketulemused määratakse kindlaks tabamuste arvu ja väärtuse järgi võistlusmärklehtedes.

166. Tabamus märklehte loetakse siis, kui tabamus asub kontuurjoonega piiratud märgi pinnal või puudutab seda joont väljastpoolt.

Märkus. Märgi «Jooksev hirv» siluett on piiratud kontuurjoonega, mida ei arvestata märgi kontuurpinnana; tabamus sellesse kontuurjoone loetakse möödalasuks, kui kuul ei rikkunud selle siseserva.

167. Tabamuste olemasolu ja nende väärtuse kontuurmärkides määravad kindlaks (märklehti märklaudadelt maha võtmata) vähemalt kolm kohtunikku.

168. Tabamust rikošeti tagajärjel ei arvestata.

169. Tabamuse väärtuse kindlaksmääramisel arvestatakse ka gabariidi kontuurjoone rikkumist väljastpoolt. Tabamus, mis puudutab gabariidi kontuurjoont väljastpoolt, arvestatakse gabariidi rõngas olevaks.

170. Gabariidi kontuurjoone välisserva lähedal asuva tabamuse hindamisel kasutatakse silindrilist kaliibrit, mis on kinnitatud elastse vedru külge.

Kui tabamusse asetatud kaliibri serv katab kas või osa gabariidi kontuurjoonest, arvestatakse tabamus gabariidi rõngas asuvaks.

171. Kui ühe tabamuse servad on purustatud teisest tabamusest, siis kasutatakse nende tabamuste väärtuste kindlaksmääramisel lamedast läbipaistvast materjalist šabloonid (õlitatud paberit, pleksiklaasi, tselluloidi jne.)

sellele kantud märklehe gabariitide kontuurjoontega või harilikku mõõtudega joonlauda.

172. Mõõtevahendite puudumisel loetakse gabariidi kontuurjoone rikkumiseks joone purustamist tabamusest või selgesti nähtavat kuuli jälge gabariidijoone välisserval. Gabariidijoone purustamist radiaalsete kiirtega, mis väljuvad tabamusest, arvesse ei võeta.

173. Tabamuste väärtuste kindlaksmääramisel kasutatakse järgmiste mõõtudega kaliibreid, vaatamata laskuri poolt kasutatava relva faktilisele kaliibrile:

väiksekaliibriliste vintpüsside ja püstolite jaoks — 5,6 mm;

täiskaliibriliste vintpüsside jaoks — 8 mm;

täiskaliibriliste püstolite-revolvrите jaoks — 9 mm.

174. Vintpüssidest ja püstolitest laskmisel keeratavate märkide pihta arvestatakse ovaalseid tabamusi siis, kui nende pikkus väiksekaliibrilise relva puhul ei ületa 8 mm, täiskaliibriliste vintpüsside puhul — 12 mm ja püstolite-revolvrите puhul — 13 mm.

175. Tabamust samasse auku arvestatakse (kleebikute puudumisel) neil juhtudel, kui teise kuuli jälg on selgesti näha kas märklehel või märklaual.

«Sügaviku» puhul toimub tabamuste arvu määratlemine selgestinähtavate kuulijälgede arvu järgi märklehel või märklaual.

176. Vaieldava tabamuse hindamisel on tulemuste arvestamise komisjoni otsus lõplik ja selle vastu ei saa protestida.

§ 46. SAAVUTATUD KOHTADE KINDLAKSMÄÄRAMINE

177. Individuaalsed ja võistkondlikud kohad võistlustel määratakse tehniliste lasketulemuste põhjal.

178. Laskmisel musta südamikuga märklehte määratakse kohad silmade arvu järgi. Silmade võrdsuse korral aga järgmiselt:

a) parema tulemuse järgi laskmisel 100 m distantsilt;
b) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

c) suurema arvu tabamuste järgi, mis asuvad väiksemas 10 ringis (ring «X»);

d) suurema silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. seerias;

e) suurema silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. märklehes;

f) halvima tabamuse väikseima kauguse järgi keskpunktist viimases, eelviimases jne. märklehes.

179. Silmade võrdsuse korral kolmest asendist laskmisel vintpüssidest määratletakse kohad järgmiselt:

a) suurema silmade arvu järgi laskmisel lamades-asendist, seejärel põlvelt-asendist;

b) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

c) suurema arvu tabamuste järgi, mis asuvad väiksemas 10 ringis (ring «X»);

d) suurema silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. 10-lasulises seerias püstitasendist, seejärel põlvelt-asendist ja siis lamades-asendist;

e) edasistel juhtudel vastavalt punktidele «e» ja «f» p. 178.

180. Silmade võrdsuse korral igas üksikus asendis (püsti-, põlvelt- või lamades-asendist) määratakse kohad vastavalt p. 178.

181. Laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta määratakse kohad suurema silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema tabamuste arvu järgi märklehes;

b) suurema arvu viite, seejärel neljade jne. järgi;

c) suurema silmade arvu järgi märgi viimasel jooksul, seejärel eelviimasel jooksul jne. vastavalt p. 178-le.

182. Harjutuses lamades 5 + 5 lasku (kiirlaskmine), distants 300 m, määratakse kohad suurema silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

a) parema tulemuse põhjal käelt laskmisel;

b) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi;

c) suurema arvu kümnete, üheksate, kaheksate jne. järgi laskmisel käelt.

183. «Duell-laskmises» määratakse kohad suurema arvu võitude järgi, nende võrdsuse korral — väiksema ajakulu järgi nendes jooksudes, milledes saavutati võidud.

184. Vintpüssidest laskmisel ilmuvate ja liikuvate märkide pihta määratakse kohad suurema arvu tabatud märkide järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema arvu tabatud märklehtede järgi;

b) suurema arvu tabamuste järgi märklehtedes;

c) suurema arvu tabamuste järgi kaugemas märgis, seejärel järgneval kaugusel asuvas märgis jne.;

d) harjutuse täitmiseks kulutatud vähema aja järgi;

e) väiksema padrunikulu järgi.

185. Püstolitest või revolvrimest siluettide (silueti) pihta laskmisel määratakse kohad suurema arvu tabamuste järgi, nende võrdsuse korral:

a) suurema silmade summa järgi;

b) suurema arvu kümnete, üheksate jne. järgi;

c) suurema silmade summa järgi viimases, seejärel eelviimases jne. seerias, vastavalt p. 178-le.

186. Püstolitest ja revolvrimest musta südamikuga märgi ja silueti pihta «30 + 30» laskmisel määratakse kohad suurema arvu silmade järgi. Nende võrdsuse korral aga järgmiselt:

a) suurema tabamuste arvu järgi siluetis;

b) suurema silmade arvu järgi siluettide pihta laskmisel;

c) suurema arvu kümnete, seejärel üheksate jne. järgi silueti laskmisel;

d) suurema arvu kümnete, seejärel üheksate jne. järgi musta südamikuga märklehte laskmisel.

187. Auhinnalised kohad (I, II ja III) kiirlaskmistel vintpüssidest ja püstolitest määratakse võrdsete tulemuste korral täiendava laskmisega (ümberlaskmisega) kuni võitja selgumiseni järgmiste nõuete kohaselt:

a) kiirlaskmistel vintpüssist 300 m distantsilt harjutuses «5 + 5» — üks viielasuline seeria käelt; aeg — 30 sek. seeriale;

b) märgi «Jooksev hirv» pihta laskmisel:

harjutuses 50 üksiklasku — 10 üksiklasku;

harjutuses 25 paarislasku — 5 paarislasku;

harjutuses 50 üksik- ja 25 paarislasku — 10 üksik- ja 5 paarislasku;

Märkus: On lubatud kaks proovijooksu iga laskudeseeria eel.

c) harjutuses «Duell-laskmine» — võrdse arvu võitude korral määratakse kolm kordusjooksu;

d) kiirlaskmistel 5 silueti pihta — 3 viielasulist seeriat; aeg — 4 sek. seeriale.

Märkus. Takistuste korral on lubatud üks katse laskudeseeria kordamiseks. Tulemuste arvestamine toimub vastavalt p. 159-le.

e) kiirlaskmisel silueti pihta — 3 viielasulist seeriat; aeg — 3 sek. lasule;

f) laskmisel ümmargusse märklehte ja siluetele (harj. nr. 23 PII-5) pihta — 6 viielasulist seeriat; 30 lasku siluetti; aeg — 3 sek. lasule.

188. Üldvõistkondlik koht määratakse võistluste kavas olnud harjutustes võistkondade poolt saavutatud kohtade (punktide) summa järgi.

Kui mitmel kollektiivil on võrdselt punkte, antakse eesõigus kollektiividele, kel on rohkem võistkondlikke esikohti; seejärel tulevad arvesse individuaalkohad. Nende näitajate võrdsuse korral antakse eesõigus kollektiivile, kes on saavutanud võistkondlikult rohkem teisi kohti, seejärel individuaalselt teisi kohti jne.

Kui kollektiividele on ühes või teises laskmises ette nähtud mitme võistkonna kaasavõistlemine, siis määratakse kollektiivi koht selles harjutuses tulemuste summa järgi, mis on saavutatud kõigi võistkondade laskurite poolt.

§ 47. PROTESTIDE ESITAMISE KORD

189. Protesti võib esitada võistkond või võistleja oma esindaja või võistkonna kapteni kaudu, individuaalvõistlustel — võistlejate juures asuva kohtuniku kaudu.

Protest esitatakse sel juhul, kui esindaja või võistleja arvab, et tema suhtes on toimitud vääralt, või kui kohtuniku otsus või tegevus on vastuolus võistlusmäärustega.

Protest esitatakse kirjalikult ja selles näidatakse ära määruste või võistluste juhendi paragrahvid ja punktid, milliseid protesteerija arvab olevat rikutud.

190. Võistlusmääruste rikkumise kohta (üleliigsete laskude puhul võõrasse märklehte jm.) esitatakse viivitamatult protest suuliselt või kirjalikult. Taoline protest tuleb kiiresti kontrollida tulejoone ja märkide joone kohtuniku poolt ning teha selle kohta viivitamatult otsus.

191. Kui võistleja kohta esitatud protest tuleb läbivaatamisele alles pärast võistlusi, on kohtunikekogul õigus lubada laskurit võistlustest osa võtta tingimisi («protestialusena»).

192. Protest silmade arvestamise tulemuste kohta tuleb esitada hiljemalt kell 12 järgmisel päeval pärast esialgsete tulemuste avaldamist. Protesti peab läbi vaatama

võimalikult lühikese aja jooksul. Kui on nõutav selles esiletoodud faktide kontrollimine, tuleb teha otsus 24 tunni jooksul, arvates protesti esitamise momendist.

193. Kohtunikekogu otsusest protesti kohta tuleb teada sellest huvitatud isikutele. Otsus märkida protokollis.

194. Protestid kohtunikekogu ebaõiglase tegevuse kohta võib esitada võistlusi korraldavale organisatsioonile, samuti aga ka vastavale või kõrgemalseisvale kehakultuuri- ja spordikomiteele.

§ 48. JUHEND LASKESPORDIREKORDITE KOHTA

195. Rekordiks loetakse kõrgem sportlik saavutus, mille on püstitanud laskur või võistkond vastavatel ametlikel võistlustel, kus on täpselt kinni peetud laskespordi võistlusmäärustest ja olemas vastava kehakultuuri- ja spordikomitee poolt kinnitatud kohtunikekogu.

196. NSV Liidu rekordiks loetakse kõrgem saavutus, mille on püstitanud sportlane või võistkond üleliidulistel või rahvusvahelistel võistlustel kas Nõukogude Liidu territooriumil või väljaspool selle piire.

197. Vabariiklikuks, krai, oblasti, linna jne. rekordiks loetakse kõrgem saavutus, mille on püstitanud sportlane või võistkond vastavalt vabariiklikel, kraide, oblastite, linnade jne. võistlustel.

198. Rekordid harjutustes ja harjutuste üksikutes asendites registreeritakse vastava kehakultuuri- ja spordikomitee, vabatahtliku spordiühingu või ametkonna käskkirjaga kinnitatud nimekirja alusel.

199. Registreeritakse individuaal- ja võistkondlikke rekordeid. Võistkondlikke rekordeid registreeritakse ainult võistkondlike või individuaal-võistkondlike võistluste läbi viimise korral, kui võistkond on viieliikmeline.

200. Rekordid registreeritakse, kui võistlused viiakse läbi laskeväljadel või lahtistes lasketiirudes.

201. Rekordeid ei arvestata, kui laskmine toimus poolkasukas, viltides või vatipükstes.

202. Üleliidulised rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisu kuulub vähemalt kaks üleliidulise kategooria kohtunikku ja kaks vabariikliku kategooria kohtunikku, ja kui kohtunikekogu koosseis on eelnevalt kinnitatud NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Kehakultuuri- ja Spordikomitee poolt.

Vabariiklikud rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisu kuulub vähemalt kaks vabariikliku kategooria kohtunikku ning kaks I kategooria kohtunikku.

Kraide ja oblastite rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisus on vähemalt kaks I ja üks II kategooria kohtunik.

Linnade ja rajoonide rekordid registreeritakse, kui kohtunikekogu koosseisus oli kaks II kategooria kohtunikku.

203. Kui rekordilise tulemusega märklehtedes oli liigseid tabamusi, mis ei kuulunud võistlejale, arvestatakse rekord ainult sel juhul, kui tulemus, millest on maha arvatud liigsed kõrgema väärtusega tabamused, ületab endise rekordi.

204. Harjutuses «Duell-laskmine» registreeritakse rekord siis, kui kasutati stoppereid, mis olid kontrollitud aasta jooksul.

205. Kui võistlustel saavutati kaks või enam tulemust, mis ületavad endise rekordi, siis arvestatakse rekordiks kõrgeim tulemus.

206. Kui ühe ööpäeva jooksul saavutasid rekordilise tulemuse mitu võistlejat mitmes linnas ja mitmesuguste organisatsioonide võistlustel, siis arvestatakse see rekord kõigile osavõtjatele, kes saavutasid selle rekordilise tulemuse.

207. Kui harjutuse täitmine toimus võistlustel mitmes vahetuses ja mitu võistlejat saavutasid ühe ja sama rekordilise tulemuse, siis arvestatakse rekord sellele, kes saavutas selle kõige enne. Teiste osavõtjate tulemused loetakse rekordi kordamiseks.

208. Rekordi püstitamisel mõõdetakse uuesti üle laskekaugus (kui rekord sellel laskeväljal püstitatakse esmakordselt), kontrollitakse kohe relva päästiku pinget ja koostatakse selle kohta akt, mis lisatakse juurde rekordi aktile. Akt ja rekordilise tulemusega märklehed kinnitatakse kohtunikekogu koosolekul.

Üleliidulise ja vabariikliku rekordi kinnitamiseks tuleb märklehed (välja arvatud kontuurmärklehed), laskuri kontrollkaardid ja võistlusprotokollid koos aktiga saata hiljemalt 5 päeva jooksul pärast võistluste lõppu organisatsioonile, kes kinnitab rekordi.

VI. VÖISTLUSTE LÄBIVIIMISE KOHT

§ 49. LASKETIIRUDE JA LASKEVÄLJADE SISUSTAMINE VÖISTLUSTEKS

209. Võistlusteks määratud lasketiirud ja laskeväljad peavad tagama võrdsed tingimused kõigile võistlejatele ja võimaluse kohtunikel kontrollida harjutuse täitmise õigsust.

Lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema samuti tagatud täielik laskeohutus nii võistlejaile kui ka ümberolijaile, samuti ei tohi esineda võimalust tulepiirkonda pääsemiseks inimestel ja loomadel.

210. Lasketiirudes ja laskeväljadel peavad olema üles pandud nähtavale kohale käitumisreeglid lasketiirudes ja laskeväljadel ning tabelid järgunormide ja rekorditega.

211. Tulejoonel ja märkide joonel peavad olema püstitatud mastid lippude heiskamiseks. Piki laskedirektrissi tuleb sektorite järgi võistluste ajaks asetada lipukesed.

212. Lasketiirudes ja laskeväljadel peavad olema kohad pealtvaatajate jaoks, samuti spetsiaalselt sisustatud kohad relvade puhastamiseks ning ruumid või platsid võistlejatele kultuurseks puhkuseks.

213. Lasketiirudes peab tulejoon olema valgustatud nii, et kohtunikel oleks võimalik kontrollida harjutuse õiget täitmist võistleja poolt.

214. Kaugus tulejoonelt märkide jooneni peab vastama harjutuse täitmise tingimustele.

Kaugus mõõdetakse sirgjooneliselt märkidest kuni tuleala eesservani ja see peab igas paigas olema järgmistes mõõtepiirides:

300 ± 1 m kolmesajameetrisel laskeväljal;

100 ± 0,5 m sajameetrisel laskeväljal;

50 ± 0,25 m viiekümnemeetrisel laskeväljal;

25 ± 0,25 m kahekümne viie meetrisel laskeväljal.

Mõõtmist toimetab kolmest kohtunikust koosnev komisjon, kes koostab vastava akti, mille kinnitab peakohtunik.

Tuleala eesserv tähistatakse puust äärisel, veekindla värvi või postikestega.

215. Varjendiga varustatud lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema varjendi ja tulejoone vahel telefoniside (üks aparaat iga viie laskuri kohta).

216. Tulejoon ja märkide joon peavad olema varustatud laskmise kontrollimiseks signalisatsiooniga.

TULEJOON

217. Tuleala lasketiirudes ja laskeväljadel peab olema horisontaalne ja sile (aukudeta, õnarusteta jne.).

Laskevälja tulealal peab olema paviljon, mis kaitseb võistlejaid, kohtunikke ja pealtvaatajaid sademete, tuule ja päikese eest.

218. Igale võistlejale eraldatakse tulealal koht laskmiseks, mille suurus on vähemalt 2×2 m. Paremale poole sellest paigutatakse post numbriga, mis vastab märklaua numbrile.

219. Tulejoon võib olla jagatud vaheseintega sektoriteks, kuid nii, et igas sektoris oleks vähemalt kaks laskekohta ning nende taga vaba käik kohtunikele ja pealtvaatajatele. Iselaadivatest püstolitest laskmisel eraldatakse iga laskekoht teistest vaheseintega.

Võistlustel on keelatud kasutada isoleeritud kabiine.

Tulejoonele asetatakse igale võistlejale lauake relvade, padrunit ja muude abivahendite jaoks ning tool.

220. Vintpüssist laskmisel antakse tulejoonel igale võistlejale olenevalt täidetavast harjutusest:

a) saepuru-, vati- vms. täidisega muhv-kotike (pikkus 20 sm, läbimõõt 10—14 ja 17—18 sm);

b) vaip paksusega kuni 5 sm, mille suurus võimaldaks sellel olla mõlema jalaga põlvelt-asendist laskmisel ja mõlema küünarnukiga lamades-asendist laskmisel;

c) pealisriie paksusega 2—3 mm, suurusega 100×150 või 120×170 sm võistlejale lamades-asendist laskmiseks;

d) kotid tugedeks — laskmiseks toelt.

221. Märkide joon varustatakse tõstetavate märklau-
dade või eriliste seadeldistega. Nende mõõted oleksid:
300 m distantsil — $1,4 \times 1,4$ m; 100 ja 50 m distantsil —
 80×80 sm.

222. Lasketiirude ja laskeväljade märkide joonel peab
olema varjend, mis tagab kaitse kuulide eest ning koh-
tunike ja näitajate mugava paigutuse.

223. Iga märgi kohale või üle ühe märgi asetatakse
number, mis on tulejoonelt selgesti nähtav.

Suure arvu märkide puhul jaotatakse märkide joon
sektoriteks; sektorite numbrid asetatakse ainult iga sek-
tori algmärklaua numbri kohale.

224. Tabamuste näitamiseks peavad märkide joonel
olema standardsed kettaga näitekepid:

a) laskmisel 300 m distantsilt — ketas 30-sentimeetrise
läbimõõduga; ühelt poolt valge, teiselt poolt must;

b) laskmisel 100 m distantsilt — samasugune ketas
15-sentimeetrise läbimõõduga;

c) laskmisel 50 m distantsilt — samasugune ketas 10-
sentimeetrise läbimõõduga;

d) laskmisel 25 m distantsilt — punast, kollast ja val-
get värvi kettad 5-sentimeetrise läbimõõduga.

Laskmisel märgi «Jooksev hirv» pihta kasutatakse 15-
sentimeetrise läbimõõduga kettaid, mis on värvitud järg-
miselt:

esimene — üleni punane;

teine — üks pool punane, teine valge;

kolmas — üleni sinine;

neljas — üks pool sinine, teine valge;

viies — üleni valge;

kuues — üleni must.

§ 50. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE SILUETTIDE PIHTA LASKMISEKS

225. Laskeväli peab olema varustatud ühe või mitme
seadeldisega, mis võimaldaksid pöörata kontuurmärke
oma vertikaaltelje ümber 90° mitte üle 0,4 sek. vältel.

Spordi- ja ametkondlike organisatsioonide üleliidulistel
võistlustel peab märkide pöördumine toimuma automaat-

selt tegutseva mehhanismi abil, mis garanteerib aja täpsuse. Mehhanismide töö täpsust kontrollitakse kolme ajamõõtjaga. Aega võetakse märkide pööramise (ilmumise) algusest kuni pööramiseni (varjumiseni) servitiasendisse. Ajamõõtjate kõige suurem ja kõige väiksem näit jäetakse arvestamata ning arvestatakse ainult keskmise ajamõõtja näitu, mis peab olema 4—4,2 sek., 6—6,2 sek., 8—8,2 sek. ja revolvrilist laskmisel ühele siluutile 2,8—3,2 sek. piirides.

226. Laskmisel 5 silueti pihta asetatakse märgid viieliste gruppidenä ja kõik viis pöörduvad üheaegselt. Kaugus märkide keskpunktide vahel on umbes 75 sm.

227. Püstolist-revolvrilist laskmisel peab vahemaa laskurite vahel olema vähemalt 1 m.

228. Kaitseks padrunikestade eest püstitatakse laskurite vahele vaheseinad.

229. Paremale märkide joone seadeldisest tuleb asetada alus iga seeria tulemuste ülesmärkimiseks.

§ 51. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE LASKMISEKS MÄRGI «JOOKSEV HIRV» PIHTA

230. Märk «Jooksev hirv» peab liikuma laskmise rinnet mööda paremalt vasakule ja tagasi ühtlase kiirusega, läbides 23-meetrise lahtise ala, mida nimetatakse «aknaks», 4 sekundiga. Seda aega arvestatakse «hirve» saba nähtavale ilmumise momendist kuni «hirve» pea kadumise momendini.

«Akna» väliskülgedest kummalegi poole püstitatakse kuulikindel sein. 8 m pikkuselt paremale ja vasakule peab seinä kõrgus olema niisugune, et enne, kui ilmub «aknal» nähtavale märk, oleks tulejoonelt näha «hirve» sarved (kuid mitte pea). Ülejäänud osa seinast peab olema kõrgem ja täielikult katma «hirve», moodustades varjendi näitajatele ja kohtunikele.

231. «Akna» taga asuval kuulikindlal vallil peab olema niisugune värvus, et hirv oleks selgesti nähtav ka halva ilma puhul. Kui looduslik tagapõhi pole hea, tuleb seda parandada heleda liiva, õlgede, saepuru või lubjaga.

232. Märkide joon kujutab endast 45—50-meetrist tee-lõiku, mida mööda liigub märk, millel on jooksva hirve kuju.

Liikumisel lahtisel alal ei tohi märk laskuda rohkem kui 75 sm.

Viibides «akna» keskkohal, peab märk olema horisontaalasendis.

Märkide joonest paremale ja vasakule püstitatakse «jooksva hirve» demonratsioonikujundid tabamuste näitamiseks.

233. Tulejoon kujutab endast väikest katusealust väljakut. Väljakul asub üks laskur.

Laskuri ette on ehitatud barjäär, külje peale laud padrunite jaoks ja taha laud kohtunikele. Kohtunike laual asub telefon sidepidamiseks märkide joonega.

§ 52. LASKEVÄLJA SISUSTAMINE LASKMISEKS OPTILISE SIHIKUGA VINTPÜSSIST

234. Harjutused optilise sihikuga vintpüssist laskmises on kompleksharjutused ja koosnevad varjatud liikumisest (kus võistleja peab täitma maskeerimisnõudeid) tulejoonte sissevõtmisel ja laskmisest lühikeseks ajaks ilmuvate ning liikuvate märkide pihta.

235. Võistlused nendes harjutustes peetakse selleks eriti ettevalmistatud laskeväljal, kus on varjendid näitajatele ja kohtunikele. Liikuvad märgid peavad liikuma ühtlaselt ja varjuma kuulikindla «maski», muldvalli vms. taha.

Maa-ala lähteasendist kuni tulejooneni peab olema sisustatud nii, et laskuril oleks võimalus varjatult välja jõuda tulejoonele. Selleks tuleb valida võsastiku ja puudega kaetud künklik maa-ala või luua kunstlik maskeeriring.

236. Tulealadel sisustatakse tulepositsioonid laskmiseks lamades-asendist toe kasutamiselega.

Maa-ala, millel sisustatakse märkide seadeldis esimeks või teiseks harjutuseks, peab olema 150—200 m laiune.

Neil juhtudel, kui maastikul, kus toimub laskmine, ei võimalda varjatult läheneda tulejoonele, tuleb neid luua kunstlikult.

Loodud olukord peab olema ranges vastavuses püstitatud ülesannete iseloomuga ja harjutuste täitmise korra nõuetega.

237. Kõigi märkide alumine serv peab olema varjendi

kattepinna tasemel, nii et vaadatuna tulejoonelt liituks märgi alumine serv maastikuga.

On keelatud märkide asetamine distantsidele, mis vastavad sihiku jaotusele (200, 300, 400, 600 jne.).

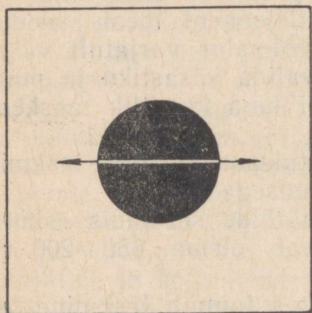
§ 53. TABAMUSTE NÄITAMISE KORD

Näitaja, saades varjendis signaali, et laskur on sooritanud lasu, on kohustatud pidama 1—2-sekundilise pausi ja selle järel:

- langetama märgi;
- läbipaistva paberiga tabamuse kinni kleepima;
- märkima märklehele tabamuse väärtuse;
- tõstma märgi;
- näitama tabamuse väärtuse;
- näitama tabamuse asukoha.

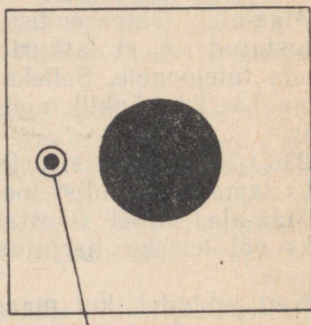
Tabamuste näitamise skeem

Tabamuse väärtuse ja asukoha näitamine laskmisel musta südamikuga märklehte sooritatakse ringikujulise näitekepiga, mis on ühelt poolt valget ja teiselt poolt musta värvi. Algul näidatakse tabamuse väärtus ja selle järel asukoht.

Joon.1

Näidatakse näitekepi valge poolega

Joon.2

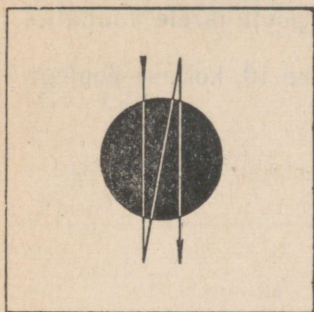
Näidatakse näitekepi musta poolega

Tabamuse väärtuse näitamist sooritatakse järgmiselt:

- «0» või möödalask — näitekepi horisontaal-liigutused (joon. 1);

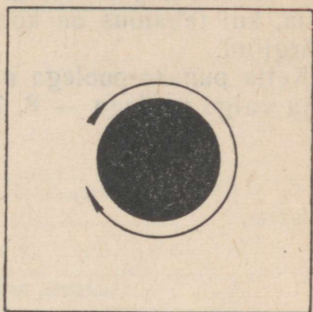
b) «1», «2», «3», «4», «5», «6», «7», «8» — näidatakse näitekepi musta poolega, nagu on näidatud joonisel 2 (näidatud on tabamus «4»);

c) «9» — kolmekordne liigutus näitekepi valge poolega vertikaalsuunas musta südamiku kohal (joon. 3);

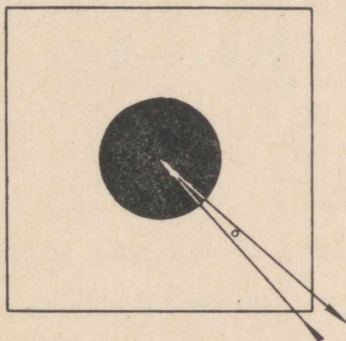
Joon. 3

Näidatakse näitekepi valge poolega

Joon. 4

Näidatakse näitekepi valge poolega

Joon. 5

Tabamuse asukoht näidatakse näitekepi musta poolega

d) «10» — näitekepi valge poole ringikujulised liigutused kellaosuti suunas musta südamiku ees (joon. 4).

Tabamuse asukoha näitamine sooritatakse pärast tabamuse väärtuse näitamist. Selleks veetakse näitekepi musta poolega mööda raadiust märklehe äärelt märklehe keskele üle tabamuse ja sealt tagasi (joon. 5).

Laskmisel püstolist 5 silueti pihta tabamuse asukoht ja väärtus igal siluetil märgitakse ning näidatakse laskurile ja pealtvaatajatele ketastega, mis on ühelt poolt värvitud punaseks ja teiselt poolt valgeks või kollaseks. 3—5-sentimeetrise läbimõõduga ketas on asetatud 5-millimeetrisele teljele, mis asetatakse kuuliauku, kuid ainult pärast seda, kui tabamus on kohtunike poolt järele vaadatud ja märgitud.

Ketta punase poolega näidatakse 10, kollase poolega — 9 ja valge poolega — 8, 7, 6 jne.

Avaldus

osavõtuks .....
 (võistluste nimetus) ..... laskmises
 .....
 (osavõtja organisatsiooni nimetus)

Jrk. nr.		Perekonna-, ees- ja isanimi	Sünniaasta	Spordijärk	Millistest harjutus- test võttis osa ja tema tulemus	Arsti viisa ja pitser	Märkus
Mehed	Naised						
1							
2							
3							
4							
5							
...							
	1						
	2						
	3						
	...						

Organisatsiooni esindaja .....
 (perekonnanimi)

Võistkonna treener .....
 (perekonnanimi)

Organisatsiooni pitser

Organisatsiooni juhataja allkiri .....

«.....» ..... 195..... a.

Avaldus
võistkonna osavõtuks võistlustest

Võistkond nr. ....
(organisatsiooni nimetus)

harjutuses .....
(harjutuse nimetus)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordijärk	Relva		Vahetus	Märklaua nr. ja koht	Märkus
			mudel	nr.			

Esindaja .....
(allkiri)

«.....» ..... 195..... a.

Loosimise protokoll nr. ....

..... individuaal-võistkondlikel võistlustel

Harjutus .....

«.....» ..... 195..... a. .... laskevälil

(võistluspäevad)

(võistluste koht)

Jrk. nr.	Võistleja perekonna-, ees- ja isanimi	Organisatsioon	Vahetus	Märklaua nr. ja laskekoht	Relva nr.	Märkus

Peakohtunik .....

(allkiri)

Peasekretär .....

(allkiri)

Individaal-võistkondlike võistluste tehniliste tulemuste

Protokoll nr. ....

Võistluste aeg: ..... 195..... a. .... (koht)

Harjutus .....
(nimetus vastavalt spordiklassifikatsioonile)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordijärk	Organi- satsioon	Asend			Silmade summa	Saavutatud koht
				püsti	põlvelt	lamades		

Peakohtunik .....
(allkiri)

Tulejoone kohtunik .....
(allkiri)

Tulemuste arvestamise komisjoni kohtunik .....
(allkiri)

Peasekretär .....
(allkiri)

Kinnitan

Peakohtunik .....

«.....» ..... 195..... a.

..... võistkondlike ..... võistluste

Protokoll nr. ....

Harjutus «Duell-laskmine» .....

Grupp nr. ....
(eelvõistlused, poolfinaal, finaal)

Võistkonnad	Jrk. nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	...	Üldarv		Saavutatud koht	Märkus
															võite	kaotusi		
	1																	
	2																	
	3																	
	4																	
	5																	
	6																	
	7																	
	8																	
	9																	
	10																	
	11																	
	12																	
	...																	

Vanemkohtunik .....

Sektorikohtunikud:

Vanemkohtunik-ajamõõtja 1. ....

..... 2. ....

Sekretär ..... 3. ....

Linn ..... 4. ....

«.....» ..... 195..... a.

Paaride koostamine jooksudeks harjutuses «Duell-laskmine»

Viiele võistkonnale

1-4	1-2	1-5
2-3	3-5	3-4
4-5	2-4	2-5
		1-3

Kuuete võistkonnale

1-4	6-2	3-5	6-4
2-5	4-3	2-1	1-3
3-6	1-6	4-5	5-6
5-1	2-4	3-2	

Seitsmele võistkonnale

1-4	5-4	4-3	4-6	2-4
2-5	2-3	6-2	7-2	7-3
3-6	6-7	5-7	3-5	6-5
7-1	5-1	3-1	1-6	1-2
				4-7

Kaheksale võistkonnale

1-5	6-1	8-1	1-2	3-1	1-4	1-7
2-6	7-2	2-8	5-2	3-4	4-2	2-3
3-7	8-3	3-5	6-3	5-6	7-5	8-5
4-8	5-4	7-4	7-8	6-8	6-7	4-6

Uheksale võistkonnale

1-4	7-1	2-4	7-2	7-9	3-5	4-5	5-6
6-2	8-2	3-6	8-3	1-3	4-6	6-7	
3-7	9-3	4-8	9-4	5-7	7-8	8-9	
5-8	4-7	5-9	2-5	9-2	9-1	2-1	
6-9	1-5	8-1	6-8	1-6	2-3	3-4	

Kümnele võistkonnale

1-6	8-2	3-10	7-4	9-5	2-3	2-4	5-3
2-7	9-3	4-6	8-5	1-2	6-10	6-8	9-6
3-8	10-4	5-7	10-1	3-4	7-8	7-9	7-10
4-9	6-5	9-1	2-6	6-7	4-5	5-2	
5-10	1-8	10-2	3-7	8-9	10-9	8-10	
7-1	2-9	6-3	4-8	5-1	3-1	1-4	

Kohtuniku tõend

harjutuse «Duell-laskmine» kohta

Jooksu nr. ....
(vasakpoolne võistkond) (parempoolne võistkond)

Võitis ..... võistkond

Tulejoone vanemkohtunik: .....

Stopperite näidud:

Jrk. nr.	Kohtuniku-ajamõõtja perekonnanimi	Tulemus	Ajamõõtja allkiri
1	.....	.....	.....
2	.....	.....	.....
3	.....	.....	.....
...	.....	.....	.....

Märkus:

Vanemkohtunik-ajamõõtja .....
(allkiri)

«.....» ..... 195..... a.

VÖISTLUSTE PEAKOHTUNIKU ARUANDE SKEEM

Peakohtunik on kohustatud esitama organisatsioonile, kes usaldas temale võistluste läbiviimise, hiljemalt 3—5 päeva pärast võistluste lõppu allpooltoodud skeemi kohase aruande (oma ja peasekretäri allkirjadega).

I. Võistluste organiseerimine

1. Võistluste aeg.
2. Võistluste koht.
3. Spordiorganisatsioon, kelle hooleks oli antud võistluste ettevalmistamine ja läbiviimine.
4. Võistluste läbiviimise kord, nagu see oli ette nähtud, ja kuidas sellest kinni peeti. Muudatuste ja hilinemiste põhjused, kui neid oli, jne.
5. Võistluspaikade, võistlejate ja kohtunikekogu ruumide ettevalmistus ja seisukord, toitlustamise organiseerimine jne.
6. Võistlustel läbiviidud massilise agitatsioonitöö sisu ja hinne; võistluste valgustamine kohalikes ja keskajalehtedes, võistlejate ja pealtvaatajate informeerimine raadio kaudu, näitlik informatsioon ja agitatsioon, foto-väljapanekud, müürilehed jne.
7. Pealtvaatajate arv võistlustel.

II. Võistlejad

(Mandaatkomisjoni andmed)

1. Registreeritud võistlejate arv (mehi, naisi).
  2. Osa võtta lubatud võistlejate arv (mehi, naisi).
  3. Kui palju võttis võistlustest osa iga organisatsiooni võistlejaid.
  4. Kui palju võistlejaid kõrvaldati võistlustelt ja kõrvaldamise põhjused (personaalselt). Võistlejate arv spordiklassifikatsiooni järgi.
  5. Võistlejate vanus.
  6. Järeldus võistlejate ettevalmistamisest võistlusteks.
  7. Kohtunikekogu personaalne koosseis iga kohtuniku kategooria ja tegutsemishinde äranäitamisega.
  8. Tegutsemishinne kohtunikekogu kohta. Kohtunike tegevuse iseloomustus tööloikudel, vanemkohtunike ja nende asetäitjate personaalne iseloomustus.
  9. Esitatud protestide arv ja nende analüüs. Kui palju nendest rahuldati ja kui palju lükati tagasi.
  10. Konkreetseid ettepanekud ja märkused määruste täpsustamise ja võistluste organiseerimise ning läbiviimise küsimuste kohta.
- Lisad: 1. Avaldused osavõtu kohta. 2. Võistlusprotokollid. 3. Kohtunike õiendid. 4. Protestid ja otsused nende kohta. 5. Kohtunikekogu nõupidamiste ja istungite protokollid. 6. Võistluste arsti aruanne. 7. Kontrollkaardid.

JÄRGUNORMID LASKESPORDIS

Harj. nr.	Relv ja harjutuse nimetus	Kaugus m	Järgud				
			meister-sportlane	I järk	II järk	III järk	noorte järk
1	2	3	4	5	6	7	8

Väiksekaliibriline vintpüss

MB-1	Laskmine lamades, 10 lasku	10	25	—	—	—	92	87
				—	—	—	92	87
MB-2	Laskmine lamades, 10 lasku	10	50	—	—	—	85	85
				—	—	—	85	85
MB-3	Laskmine lamades 30 + 30 lasku	30 + 30	50 ja 100	588	572	560	—	—
				588	572	560	—	—
MB-4	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 10 lasku		50	—	265	250	230	220
				—	260	245	225	220
MB-5	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 20 lasku		50	562	535	500	460	440
				552	525	490	450	440
MB-6	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 40 lasku		50	1125	1080	1010	—	—
				—	—	—	—	—

Täiskaliibriline vabapüss

PIB-1	Laskmine märgile «Jooksev hirv» — 20 üksik- ja 10 paarislasku		100	—	145	135	120	—
				—	—	—	—	—
PIB-2	Laskmine märgile «Jooksev hirv» — 50 üksiklasku		100	210	190	170	—	—
				—	—	—	—	—
PIB-3	Laskmine märgile «Jooksev hirv» — 25 paarislasku		100	200	180	160	—	—
				—	—	—	—	—
PIB-4	Laskmine märgile «Jooksev hirv» — 50 üksik- ja 25 paarislasku		100	400	360	320	—	—
				—	—	—	—	—
PIB-5	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 20 lasku		300	560	530	500	—	—
				—	—	—	—	—
PIB-6	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 40 lasku		300	1120	1060	1000	—	—
				—	—	—	—	—

1	2	3	4	5	6	7	8
---	---	---	---	---	---	---	---

Armeepüss

AB-1	Laskmine lamades, 10 lasku	100	—	—	92	85	—
			—	—	92	85	—
AB-2	Laskmine lamades, 10 lasku	300	—	—	85	75	—
			—	—	85	75	—
AB-3	Kiirlaskmine lamades, 5 + 5 lasku	300	—	85	75	65	—
			—	—	—	—	—
AB-4	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 10 lasku	300	—	250	230	200	—
			—	240	220	190	—
AB-5	Laskmine lamades, põlvelt ja püsti, 3 × 20 lasku	300	530	500	460	—	—
			510	480	440	—	—
AB-6	Laskmine lamades, 20 lasku	300	—	—	—	—	—
			—	180	170	160	—

Väiksekaliibriline püstol

MII-1	Laskmine püsti, 10 lasku märki nr. 4	25	—	—	90	85	70
			—	—	85	80	70
MII-2	Laskmine siluutile, 30 lasku	25	—	285	270	250	235
			—	275	260	240	235
MII-3	Laskmine püsti, 30 lasku märki nr. 4	50	—	225	240	—	—
			265	245	230	—	—
MII-4	Laskmine siluettidele, 30 lasku	25	—	280	265	245	235
			—	270	255	235	235
MII-5	Laskmine siluettidele, 30 + 30 lasku	25	580	555	525	—	—
			570	545	515	—	—
MII-6	Laskmine püsti, 60 lasku märki nr. 4	50	545	510	—	—	—
			—	—	—	—	—

Teenistuspüstol-revolver

PII-1	Laskmine püsti, 10 lasku märki nr. 4	25	—	—	85	80	—
			—	—	80	75	—
PII-2	Laskmine siluutile, 30 lasku	25	—	280	265	245	—
			—	270	255	240	—
PII-3	Laskmine püsti, 20 lasku märki nr. 4	50	—	150	135	120	—
			—	140	125	110	—
PII-4	Laskmine püsti, 30 lasku märki nr. 4	25	—	270	260	240	—
			—	260	250	225	—

1	2	3	4	5	6	7	8
PP-5	Laskmine püsti, 30 lasku märki nr. 4 ja 30 lasku siluetele	25	580 <u>570</u>	555 <u>545</u>	530 <u>520</u>	— —	— —
PP-6	Laskmine püsti, 60 lasku märki nr. 4	50	<u>510</u>	<u>470</u>	<u>420</u>	— —	— —

Märkused: 1. Joone peal on näidatud järgunormatiivid meestele, joone all — naistele.

2. Laskmisel väiksekaliibrilisest vintpüssist on normatiivid näidatud uutel märklehtedel — 7M ja 4M.

SISU

I. VÖISTLUSTE LIIGID JA NENDE ISELOOM

§ 1. Võistluste liigid	3
§ 2. Võistluste iseloom	3

II. VÖISTLEJAD

§ 3. Võistlejate vanus	4
§ 4. Võistlejate lubamine võistlustele	4
§ 5. Võistlejate kohustused ja õigused	4
§ 6. Võistkondade esindajad ja kaptenid	6
§ 7. Korrigeerija	7

III. KOHTUNIKEKOGU

§ 8. Üldjuhised	8
§ 9. Kohtunikekogu koosseis	8
§ 10. Peakohtunik	9
§ 11. Peakohtuniku asetäitjad	10
§ 12. Peasekretär ja sekretärid	10
§ 13. Võistlejate juures asuv kohtunik	11
§ 14. Relvade tehniline kohtunik	12
§ 15. Informatsioonikohtunik	12
§ 16. Tulejoone vanemkohtunik	13
§ 17. Sektorikohtunik	14
§ 18. Kontrollkohtunik	15
§ 19. Märkide joone vanemkohtunik	15
§ 20. Märkide joone sektorikohtunik	17
§ 21. Näitaja	18
§ 22. Tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik	18
§ 23. Tulemuste arvestamise komisjoni kohtunik	19
§ 24. Võistluste arst	20
§ 25. Võistluste komandant	20

IV. VÖISTLUSMÄÄRUSED

§ 26. Üldjuhised	22
§ 27. Märklehed	23

§ 28. Relvad	24
§ 29. Abivahendid	27
§ 30. Võistlejate riietus	27
§ 31. Laskeasendid	28
§ 32. Laskmise kord	30

V. LASKEHARJUTUSTE TÄITMISE TINGIMUSED JA KORD

§ 33. Harjutused armee teenistuspüssist	32
§ 34. Harjutused vabapüssist	37
§ 35. Harjutused väiksekaliibrilisest vabapüssist	39
§ 36. Harjutused väiksekaliibrilisest spordipüssist	40
§ 37. Harjutused armee- või teenistuspüstolist-revolvrast	41
§ 38. Harjutused väiksekaliibrilisest vabapüstolist	43
§ 39. Harjutused väiksekaliibrilisest spordipüstolist	45
§ 40. Võistlusmääruste ja -tingimuste rikkumine	46
§ 41. Laskurite asendamine	47
§ 42. Vaheajad laskmisel	47
§ 43. Eksilasud ja laskmise kordamine	47
§ 44. Relva rikked	49
§ 45. Lasketulemuste kindlaksmääramine	52
§ 46. Saavutatud kohtade kindlaksmääramine	53
§ 47. Protestide esitamise kord	56
§ 48. Juhend laskespordirekordite kohta	57

VI. VÕISTLUSTE LÄBIVIIMISE KOHT

§ 49. Lasketiirude ja laskeväljade sisustamine võistlusteks	59
§ 50. Laskevälja sisustamine siluettide pihta laskmiseks	61
§ 51. Laskevälja sisustamine laskmises märgi «Jooksev hirm» pihta	62
§ 52. Laskevälja sisustamine laskmiseks optilise sihikuga vintpüssist	63
§ 53. Tabamuste näitamise kord	64

Lisad	67
-----------------	----

ПРАВИЛА СОРЕВНОВАНИЙ
ПО ПУЛЕВОЙ СТРЕЛЬБЕ

На эстонском языке

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja E. Teemägi
Kunstiline toimetaja H. Keigo
Tehniline toimetaja H. Kohu
Korrektorid P. Hiie ja M. Sepp

Ladumisele antud 29. IV 1959. Trükkimisele antud
12. VI 1959. Paber $54 \times 84, \frac{1}{16}$. Trükipoognaid 5.
Formaadile 60×92 kohaldatud trükipoognaid 4,1.
Arvutuspoognaid 3,86. Trükiarv 2000. Tellimise nr. 1800.
Hans Heidemanni nimeline trükikoda, Tartu,
Ülikooli 17/19.

Hind rbl. 1.40

A-22637

III

RAAMATUKAUPLUSTES

on müügil

MITMESUGUSTE SPORDIALADE
VÕISTLUSMÄÄRUSED

Jalgrattasport

Jalgpall

Purjesport

Purje- ja jääpurjesport

Auto- ja mootorrattasport

Korvpall

Sportlik võimlemine

Kunstiline võimlemine

Vabamaadlus

Klassikaline maadlus

Kiiruisutamine

Jäähoki

Mäesuusatamine

Kergejõustik

NOUDKE RAAMATUKAUPLUSTESTI

Rbl. 1.40

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00379832 1